

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, plača za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petiti-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošilja naročnina, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zaradi praznika izide prihodnji list v ponedeljek, 27. marca 1905.

Klerikalci in naše šolstvo.

Po smrti deželnega odbornika dr. Schafferja, ki je bil obenem član deželnega šolskega sveta, so klerikalci prikriti, a tudi javno delali na to, da bi bil na njegovo mesto poslan v to važno korporacijo pristaš njihove stranke.

Ker se to ni zgodilo in je postal član deželnega šolskega sveta Schafferjev naslednik v deželnem odboru, grof Barbo, je zbog tega škofovo glasilo kar pihalo jeze in gneva ter imenovalo napredno stranko izdajalsko, ker se ni vdala klerikalnim željam in zahtevam, da bi pomagala zasesti Schafferjevo mesto v deželnem šolskem svetu klerikalnemu pristašu.

Ni nam sicer znano, ali je bil grof Barbo s soglasno voljo vseh deželnih odbornikov poslan v deželni šolski svet, ali morda proti volji klerikalnih odbornikov, to »Slovenec« lahko poizve pri svojih pristaših v deželnem odboru, izjaviti pa moramo, da je bilo s strogo stvarnega stališča popolnoma pravilno, ako se je grof Barbo soglasno izvolil v deželni šolski svet, zakaj že goli takt zahteva, da pride naslednik dr. Schafferja v deželnem odboru kot njegov naslednik tudi na njegovo mesto v deželnem šolski svet.

Ali če bi tudi ne bili merodajni ti oziro, bi vendar napredna stranka ne smela nikdar pripustiti, ako bi se ne hotela izneveriti svojim načelom, da bi v sedanjih okoliščinah dobila klerikalna stranka še eno mesto v deželnem šolskem svetu v svoje roke.

Treba je samo upoštevati sedanj položaj v deželnem šolskem svetu.

V deželnem šolskem svetu sedijo sedaj: Deželni predsednik, referent, dva odposlanca deželnega odbora, dva zastopnika šolstva, zastopnik mestne

občine ljubljanska, dva deželna šolska nadzornika in — dva duhovnika. Ker sta šolska nadzornika obenem tudi državna uradniki in sta tudi zastopnika šolstva manj ali več odvisna od vlade, je jasno, da je v deželnem šolskem svetu samo pet članov, ki lahko svobodno in neodvisno od vlade zastopajo svoje mnenje: zastopnika deželnega odbora, zastopnik mestne občine ljubljanske in oba duhovnika. Liberalna smer ima torej v deželnem šolskem svetu tri zastopnike proti dvema klerikalnima.

Ako bi se pa na dr. Schafferjevo mesto postal klerikalec, bi se to razmerje spremenilo v prilog klerikalni stranki, ki bi potem imela v deželnem šolskem svetu tri pristaše, dočim bi samo dva pripadala odločno liberalni smeri.

Ako se uvažuje, da je klerikalizem baš v zadnjem času napel vse svoje sile, da bi si izvojeval odločilen vpliv na naše šolstvo, ako se upošteva, da je vlada kajrada uslužna klerikalnim željam in težnjam, bi bilo nesporno jako nepredvidno, da, naravnost pogubno, ako bi napredna stranka sama pomagala, da bi se v deželnem šolskem svetu ukrepil že itak dovolj silni klerikalni življenjski, ki bi, čim bi se čutil le količkaj ojačenega, brez dvoma naskočil naše novodobno šolstvo, ki ga pa mora napredna stranka, ako hoče ostati verna svojim načelom, smatrati kot »noli me tangere« ter ga braniti in ščititi kot eno izmed glavnih točk svojega programa.

Širši nepoučeni krogi bodo seveda mislili, da povečujemo klerikalno nevarnost, ki preti našemu šolstvu, in da slikamo »hudiča na steno« samo zbog tega, da bi opravičili svoje postopanje v zadevi deželnega šolskega sveta.

Da je to domnevanje neutemeljeno in neupravičeno, nam pač ni treba še posebe naglašati.

Da bi se pa tudi širša javnost prepričala, kako pogubno, da, usodopolno bi bilo za naše šolstvo, ako bi

prepuštila, oziraje se na narodni moment, klerikalcem premoč v deželnem šolskem svetu, hočemo navesti nekaj faktov, ki jasno kažejo, kam bi zajadrali, ako bi se dali ujeti ali uspati sirenskim klerikalnim glasovom.

Naše srednje šole se gotovo ne morejo smatrati za vzor svobodnih učnih zavodov; no, dobre so vsaj v toliko, da vsaj kolikortoliko upoštevajo uspehe moderne znanosti in ne ignorirajo povsem napredka, ki sta ga napravila znanost in veda v zadnjem času.

Klerikalcem pa je še to preveč in trudijo se na vse kriplje, da bi odpravili iz srednjih šol glede pouka še ono betvico svobode, ki jo pripuščata sedaj veljavni učni red.

Kranjska gimnazija je vendar tako klerikalni zavod, kakor si bolj-šega ne morejo želeli niti klerikalci sami. A vkljub temu jim to še ne zadostuje samo zbog tega ne, ker je med profesorji še nekaj takih, ki ne-žejo trobiti v klerikalni rog.

Da se ti uničijo ali vsaj odstranijo z zavoda, se je na gimnaziji uvedlo najumazanejšo vohunstvo in ovađuštvo.

Profesor Komatar je nekoč v IV. razredu govoril svojim učencem o postanku vseмира in pri tem naglašal, da ni smeti jemati dobesedno poročila sv. pisma, da je bila ustvarjena zemlja v šestih dneh, marveč da je bilo razdobje ustvarjenja sveta po rezultatih modernega znanstvenega raziskavanja veliko večje.

Dasi je to dandanes popolnoma dokazana stvar, kateri so se že prilagodili tudi katoliški »učenjaki«, dasi je to isto učil in pojasnjeval kanonik Sušnik na nekem predavanju v »Katoliškem domu«, vendar sta profesorja Komatarja ovdela na deželni šolski svet celo preko glave klerikalnega ravnatelja Hubada katehet dr. Debevc in dekan Koblar, zahtevajoč, da se ga kaznuje, ker je učil — znanstveno dokazano resnico.

Komatarja se seveda ni moglo kaznovati, ker ni ničesar zakrivil, ker je učil samo ono, kar se itak nahaja v srednješolskih učnih knjigah samih.

Sedaj pa vprašamo, kaj bi se zgodilo z imenovanim profesorjem, ako bi imeli klerikalci moč in oblast v deželnem šolskem svetu?

Še zanimivejši in značilnejši slučaj pa se je prigodil v Novem mestu.

Profesor slovenščine, Majcen, je dal v VIII. razredu iz slovstvene zgodovine nalogo o Primožu Trubarju. Dijaki so pisali o Trubarju različno; eden izmed njih pa je napisal med drugim tudi, da je Trubar učil — pravo vero. Ker je bilo iz stavkove zveze popolnoma jasno, da je dijak menil, da je Trubar po svojem subjektivnem prepričanju učil pravo vero, ni imel profesor seveda nobenega povoda, poklicati dotičnega dijaka radi navedenih besedi na odgovor.

Slučaj pa je hotel, da je dobil to nalogo v roke ravnatelj dr. Detela, ki zastopa mnenje, da je protestantska doba v slovenski literaturi najkočljivejša stvar in bi bilo najboljšo, ako bi se o njej sploh molčalo v učnih knjigah, in bil je ogenj v strehi.

Učitelj in učenec sta prišla pred sodni stol.

Prvi, ker ni takoj kaznoval, oziroma naznanil učence, drugi pa, ker je pisal o Trubarjevi »pravi veri«.

Sklicana konferenca učiteljskega zbora je z vsemi glasovi proti glasovoma ravnatelja dr. Detela in veroučitelja dr. Marinka sklenila, da nobenega povoda postopati niti proti profesorju, niti proti učencu.

S tem se je zdelo, da je stvar končana!

To pa ni bilo tako! Klerikalni ravnatelj je, kar se sicer le redko zgodi, sistiral skoro soglasni sklep učiteljskega zbora in apeliral na deželni

šolski svet, da naj kaznuje tako učitelja, kakor učenca.

Deželni šolski svet se je natančno bavil s to zadevo in prišel do zaključka, da nista zakrivila niti profesor niti učenec ničesar kaznivega, vsled česar je zavrnil ravnateljev apel in pritrdil po ravnatelju sistiranemu sklepu učiteljskega zbora!

Tako je zmagała pravična stvar! Kako pa bi bilo, ako bi imela v deželnem šolskem svetu moč in veljavo klerikalna stranka?

Menimo, da se ne da niti za hip dvomiti, da bi bil dotični osmošolec, ki je oddaljen od vseučilišča jedva še par mesecev, iz zavoda izključen, kakor sta baje zahtevala človekoljubna moča — njegov ravnatelj in veroučitelj, njegova eksistenca bi bila uničena, profesorja pa bi takisto zadela občutna kazen.

Toda to bi še ne bilo najhujše zlo! Klerikalci bi brez dvoma napeli vrhu tega vse sile, da bi se na naših srednjih šolah brezpogojno prepovedalo v slovenski slovstveni zgodovini razpravljati o takozvani protestantski dobi, ki je našim kutarjem najhujši trn v peti.

Sedaj pa vprašamo, kako se naj poučuje slovstvena zgodovina o prvih pričetkih naše literature, ako se eliminira iz učnega načrta protestantska doba, ki je edina v naši starejši literarni zgodovini, ki buči ideale, vzbuja zanimanje in ima neprecenljiv pomen za razvoj vse p-znejše književnosti slovenske? Kakšne bi bile potem naše srednje šole, kjer bi se ne smelo govoriti o narodnem našem heroju Trubarju, ki je nam ustvaril naš književni jezik?...

Kam bi zajadrali, ako bi bil deželni šolski svet v klerikalni oblasti, kažejo ti površni zgledi.

Ali naj tudi napredno stranko zadene krivda, da ni skušala preprečiti tega zla?

Ne in stokrat ne!

LISTEK.

Mileni.

J. Heureka.

Dobil sem brzojavko, ki mi je naznanjala, da leži moj prijatelj Janko na smrtni postelji in da me želi še enkrat videti.

Nemudoma sem se odpravil v stolno mesto, belo Ljubljano. Kako sem se začudil, ko sem ugledal svojega prijatelja. Je li to res oni Janko, s katerim sem stol tik njegove postelje in ga začel tolažiti, da bo že še bolje. „Da, bolje bo in sicer takrat, ko me reši smrt vsega trpljenja“, mi je odgovoril. „Obracunil sem že s svetom, le nekaj mi še teži srce in to zaupam edino le tebi, ker vem, da si mi resnično naklonjen.“

S slabotnim glasom me pokliče po imenu in šele sedaj sem se prepričal, da imam pred sabo res svojega prijatelja. Podal mi je svojo koščeno, mrzlo desnico in me prosil, naj malo sedem. Primaknil sem stol tik njegove postelje in ga začel tolažiti, da bo že še bolje.

„Da, bolje bo in sicer takrat, ko me reši smrt vsega trpljenja“, mi je odgovoril. „Obracunil sem že s svetom, le nekaj mi še teži srce in to zaupam edino le tebi, ker vem, da si mi resnično naklonjen.“

„Vidiš, dragec, bilo je lanskega leta meseca aprila. Seznanil sem se slučajno z gospico Mileno K... Fotografiral sem namreč neko svojo prijateljico in ta je pripeljala s seboj njo, ki je vsaj deloma kriva moje prerane smrti.“

„Podrobneje zveš v tem pismu, katera ga oddaj, prosim Te, po moji smrti njej.“ Po teh besedah je segel pod zglavje in mi podal skrbno zapečaten pismo.

Govorenje ga je utrudilo, omahnil je nazaj in zaspal. Odšel sem v mesto, da obiščem nekatere znanke. Bilo je že precej pozno, ko sem se vračal k svojemu prijatelju.

Kdo popiše moje začudenje, ko vstopim in vidim v sebi vse polno tujih ljudi! Tu pristopi k meni postarna ženica in mi pravi: „Glejte, gospod, srečno je končal! Pogledat sem prišla, če morda česa potrebuje. Kličem ga — nič odgovora, potipljem ga za roko — bila je mrzla. Le pogledajte ga, kako se smehlja; gotovo je lahko umrl. Bog mu daj večno luč.“

Odredil sem vse potrebno za pogreb, nato pa sem se zaprl v svojo sobico in odprl pismo, ki mora hraniti v sebi vse duševne boli mojega preminulega prijatelja.

Nisem si motil. V njem je bilo vse, — le naslova osebe, kateri je bilo namenjeno ne. Sedaj pač ne morem krasni Mileni drugače poslati pisma, kakor da ga priobčim tu; upam, da bere „Slovenski Narod“ in da ji tudi te vrstice pridejo pred oči. Pismo se glasi doslovno tako-le:

Draga Milena!

Čutim, da se mi dan na dan vedno bolj bliža moja rešiteljica, blesta smrt. Ne morem pa si kaj, da bi Ti pred svojo smrtjo ne razkril svojega dušnega stanja.

Ah, Milena, ko bi vedela kakšna čuvstva so me navdajala, ko sem Te prvič videl. Zaljubljen sem Te — zaljubljen z vsem ognjem prve ljubezni. In ko si potem, ko sem končal svoje delo in spravil aparat pri prijatelju, korakala ob moji desni strani, ko si takoj prvič tako zaupno govorila z menoj, ko si mi, dasi še skoraj popolnoma neznanemu odkrila vse dogodke svojega življenja — takrat sem bil srečen, srečen kakor še nikdar poprej in želel sem si, da bi se pot, po kateri sva hodila, nikdar ne končala, da bi užival to srečo na veke.

In ko si mi ob slovesu podala drobno, okroglo roko, ko so Tvoji

rožnatordeči prstki rahlo stisnili mojo koščeno desnico, takrat so me navdajala čuvstva, katerih mi ni moč popisati. Poslovila sva se; Ti si odhitela domov — a jaz sem šel poučevat. Kakšne neumnosti sem govoril dotični večer, tega se ne vem spominjati; le to vem, da mi je bilo malo mar za nemške krepke glagole in suhoparno matematiko, ampak vse moje misli so se sukale edino le krog Tebe. Še vedno so mi donele po ušesih Tvoje mile besede, še vedno sem čul Tvoj zvoneči smeh.

Nisem mogel drugače, da sem Ti pisal pismo, na katero si mi odgovorila z razglednico — a tudi tiste besedice, ki so stale na njej, so mi dovolj jasno pričale, da me ljubiš. Prosil sem Te za sestanek; dovolila si mi ga. Sicer si se bala gospodinje, a vendar si mi uslišala prošnjo in se odpeljala z menoj na sprehod. Odpravila sva se tudi v gostilno. Tu sem Ti predlagal, da pijeva bratovščino.

Pogledala si me s svojimi krasnimi, modrimi očmi in prišla za kozarec. Dala si mi tudi običajni poljub.

Kaj sem občutil tedaj, ko sem Te prvič poljubil, ko sem prvič v svojem življenju poljubil žensko bitje, ki mi

ni bilo mati ali sestra, tega mi pač ni moč popisati; in potem, ko sem se Ti naslonil na ramo in Te šepetaje vprašal, če me ljubiš, ko si me v odgovor vroče poljubila na suhi, pekoči ustni, li nisem tedaj dobil novih moči — se li nisem čutil tako močnega, da bi kakor Samson z oslovsko čeljustjo pobil celo krdelo sovražnikov mile domovine?

Da, Milena, takrat sem se zavedal, da živim, da moram živeti za Tebe, katero sem nazival svojo.

Toda le prekmalu je izginila ta sreča. Sicer si mi zatrjevala na vsakem sestanku, v vsakem pismu, da me ljubiš, da si edino le moja — moja na veke. Ali koliko časa so držale Tvoje priisege?

Odpovala si na počitnice. Spremil sem Te. Ko pa sva se bližala postaji, na kateri sva se morala ločiti, si se mi z bolestinim krikom: „Janko, Janko, nad vse ljubljani moj Janko“ vrgla na prsi in me poljubovala tako strastno in vroče, da mi je sapa pohajala, ko so se Ti zlesketale solze v zapeljivo krasnih očeh, li nisem moral verjeti, da govoriš resnico, da me ljubiš, da sem najsrečnejši človek na svetu.

Kaj sem pretrpel ob ločitvi, to ve

Pismo slovenskega duhovnika.*)

Čenjeno uredništvo!

Oglasil se je v »Slov. Narodu« tovariš ter povedal svoje mnenje o zvišanju duhovniških plač. Dovolite, da se tudi jaz pridruživim. Duhovniki smo tako disciplinirani (!), da ne smemo javno izražati svojega mnenja. Nikjer v nobenem stanu ni takega terorizma in toliko ovađustva kot pri dukovnikih, kakor ni nikjer toliko intrig, kakor v samostanih, kjer pod železno roko discipline tli osebno nasprotstvo med redovniki. Isto velja za moške, kakor tudi za ženske samostane. Nižji duhovnik je le za delo, takorekoč za tlako, da se višjim dobro godi. Dobra mesta se ne oddajajo po zaslužnem stanovskem delovanju; tu vlada le protekcija in servilizem nasproti višjim cerkvenim dostojanstvenikom. Kdor se zna prikupiti, temu gre dobro, odkrit značaj se pa vedno potisne nazaj, ker za samostojno mišljenje je odmerjena — kazen.

V našem stanu ni vse tako, kakor se na zunanje morebiti vidi ali sdi. Skrajna nezadovoljnost vlada med nižjimi duhovniki, a te reve si pomagati ne morejo. Zaradi tega pomislite, gospod urednik, predno napadete delovanje katerega kaplana ali župnika. Ta mora storiti, kar se mu ukaže; če ne stori, je revež, da ne pride nikdar naprej. Ni treba pa misliti, da se ti ukazi tikajo njegovega dušnega pastirstva. Ukazi se tičejo političnega delovanja duhovnika in gorje mu, če on ne parira, če ne sgitira, če ne seje prepira v občini! Miren duhovnik, kateremu je na srcu edino le dušni blagor župnije, ta ni v milosti. Zaradi tega Vas, gospod urednik, še enkrat prosim, pustite nižjo duhovščino pri miru! Glejte raje na višje dostojanstvenike, kateri duhovnikom ukazujejo.

Toda oddaljal sem se že od svojega prvotnega namena, spregovoriti o ureditvi duhovniških plač. Katoliško narodna stranka na Slovenskem in tudi drugod se peha z veliko vnelo za zboljšanje gmotnega položaja drugih stanov. Kapitalizem ji je na poti, nagovarja delavce, naj si na račun delodajalcev izboljšajo svoj gmotni položaj, pripovedujejo kmet-skemu prebivalstvu, da je trpin, da je takorekoč drugim stanovom suženj. Da bi se pa kdaj ta katoliško-narodna stranka povzpela od tega, baviti se tudi z gmotnim položajem

nižje duhovščine, s sramotnim beračenjem in nabiranjem po krajorjih za molitve, blagoslove, s plačanimi ceremonijami katoliške vere, katere mora vsakdo plačati, če je še tako reven, kaj takega ne pride tej katoliško-narodni stranki na um, saj tega ne pripuste — škofje, dobro vedo, da bi kakor hudournik vdrlo to vprašanje med sedaj še navidezno mirno in vdano nižjo duhovščino. Govorila je ta katoliško-narodna stranka o preskrbovanju v služaju bolezn, onemoglosti, starosti — delavcev in drugih stanov, za nižjega duhovnika nima smisla. Ta se naj peha, kolikor časa more za svojimi ovčami, naj jih striže in pobira svoje dohodke — po krajorjih kakor dninar. Če pa onemore, dobi ravno toliko, da je preveč za smrt, premalo za življenje. Kaj čuda, če si nižja duhovščina pomaga, kolikor si more, da si vsaj nekoliko osigura svojo ekisistenco. Cerkev ima ogromno premoženje. Dokaz temu milijonski dohodki nekaterih škofov in kardinalov, dohodki nekaterih kanonikov in prelato. In vendar so vsi škofje, prelati, kanoniki in duhovniki vsi enako služabniki božji, kateri bi morali po svojih službah enako uvrščeni in plačani biti. Zakaj vendar ta velikianski prepad med dohodki posameznih duhovnikov? Vendar vsi oznanujemo božjo besedo po naukih sv. katoliške cerkve, zakaj je torej eden obdarjen z velikanskimi dohodki, drugi pa strada? Socialno vprašanje trka tudi že na duhovskega stanu, morebiti sedaj še rahlo, a prišel bo čas in to morebiti poprej nego si kdo misli, ko bo to vprašanje tudi v cerkvi bruhalo z elementarno silo na dan. Če ta trenutek najde merodajne kroge neprilavljene, je katastrofa neizogibna. Da bi se vlada vmešavala v te notranje zadeve cerkve, bi duhovščina ne pustila. Cerkev mora biti svobodna, da izvršuje svoj vzvišeni poklic, a mora biti pravična in se reformirati v duhu napredka vsake dobe. Zadevo regulacije gmotnega položaja nižje duhovščine lahko samo v svojem delokrogu seveda vzajemno z državo uredi, višja itak te regulacije ne potrebuje, toda ta višja duhovščina bi morala imeti vsaj nekaj socialnega smisla za nas nižje duhovnike. Pred sto leti je bil morebiti še sedaj veljavni način pobiranja dohodkov pri nižji duhovščini umesten, ker o kakem socialnem gibanju ni bilo ne duha ne sluha. A sedaj, ko čas drvi naprej, ko si vsak stan prizadeva tisti »odium« izkoriščevanja mas odstraniti, ni to več na mestu. Cerkev bi morala to uvaževati in po razredih urediti duhovnike. Odrediti bi se morale uradne ure, v katerih dobi ljudstvo brezplačno to, kar sme od duhovnika zahtevati. Krst, poroka, maša, spoved, obhajilo, pokopavanje itd. se lahko po gotovem normalu določi. Če kdo zahteva več, ali pa

izven uradnih ur, ako ni nujna sila, naj pa plača. Duhovnik postane neodvisen od teh milodarov, prost, samozavesten, ni mu treba pečati se s ekonomijo itd. Svoj prosti čas porabi lahko za daljšo izobrazbo. V to svrbo je treba duhovniku po razredih določiti letno stalno plačo, trijenije ali kvadrantenije, penzijo, z eno besedo: dati mu je treba službeno pragmatiko. Ljudstvo naj bi pa bilo prosto vsakih pristojbin, kakor n. pr. pri sodišču. Če se to uvede, bo duhovnik najbolj srečen in zadovoljen človek, ker s tem neha njegovo poniževalno službovanje.

Sedaj pa najbolj košljivo vprašanje: Odkod pa sredstva? Moj tovariš je že namignil, kako bi se ta dobila in jaz mu popolnoma pritrjujem. Vse cerkveno premoženje naj se sestavi in izračuna, določi število duhovniških uslužbencev, od najvišjega do najnižjega in jim določi plačo. Preverjen sem, da bo lahko šlo, a en cerkven dostojanstvenik ne bo imel sto in stotisoč, da, milijone dohodkov, zadovoljiti se bo moral s svojem stanu primerno plačo, a nižji duhovščini bi od teh sto in sto tisočakov toliko odpadlo, da bi se njene plače krasno uredile in bi se oprostile tega za sedanj dobo sramotnega beračenja. Ako trezno premislimo ta predlog, si ne moremo misliti, da bi mu kdo zamogel uspešno ugovarjati, če ga ne vodijo sebični nameni. Ali more samec porabiti toliko tisočakov, zlasti če ga vnanji oziri glede na njegov stan še vežejo, da mora brez hrupa živeti? Kdo ima pa dobiček od tega? Večinoma se imajo sorodniki takega cervenega dostojanstvenika dobro in bogatijo. Nižja duhovščina nima nič od tega. Vem, da bo vsled tega nastal hup, skušali bodo poizvedovati, kdo je to pisal. Našli se bodo morebiti tudi duhovniki, ki bodo v posebni izjavi dali duška svojemu ogorčenju nad takim izdajalcem! Toda koleša časa ti može ne bodo nazaj zasukali. Namen teh vrtic ni koga žaliti, namen je le opozoriti merodajne faktorje, naj svojo pozornost obrnejo tudi na nas nižjo duhovščino, da ne bodo od nas terjali vedno le dolžnosti, dali nam pa nikakih pravic. Mi smo temelj, na katerem sloni vsa cerkvena organizacija. Utrdite ta temelj, da se ne podere, dokler je še čas, kmalu bo prepozno.

Vas pa, gospod urednik, zahvalujem, da ste sprejeli te vrtice. Morebiti mi sledi še kdo drugi. Prosim Vas pa še enkrat, uvažujte težki položaj nižje duhovščine, in preverjen sem, da boste proti njej drugače postopali kot dosedaj.)

Slovenski duhovnik.

*) Ne! Napram lojalnemu nasprotniku smo tudi mi lojalni, ali za ljudi, katerim je tudi najgje sredstvo dobro, ki vodijo nepošten boj, za take ni pardona.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Z bojišča.

Dopisnik »Novega Vremena«, Taburno, poroča iz Hunčalina: Poročal že nisem dva dni ničesar, ker seniničesar posebnega prigodilo in ker se je cenzura preselila v Hunčulin, a jaz sem bil pri zadnjih vojih. Mi se popolnoma polagoma umičemo, a tudi sovražnik ne hiti z zasledovanjem. Očividno je, da je japonska armada že silno utrujena. Naši voji se nahajajo 40 vrst severno od Tielina. Na umikanju smo razrušili mostove in železniško progo ter uničili vse, kar nismo mogli vzeti sabo ali kar bi lahko Japoncem koristilo. Vesti, da nas skušajo obiti Japonci, so potihnile. Vojska se je poslovila od Kuropatkina v veliki žalosti, teši se samo s tem, da je na njegovo mesto imenovan Linevič, do katerega goji vsa armada iskreno ljubezen in zaupanje. Tu smo prepričani, da sprejme Rusija z gorkimi čustvi Kuropatkina, moža, ki je žrtvoval mnogo energije in truda, da je ustvaril mandžursko armado, ki je skrbel za vojaka, kakor za rodnege sina, moža, katerega bo zgodovina in nepristranska kritika opravičila in mu izkazala zasluženost spoštovanja. On se je trudil z vsemi silami, da bi izvojeval svoji domovini zmago in sklenil ne glede na to, da je bil preje vrhovni poveljnik, ostati na bojišču pod poveljstvom generala Lineviča.

Kuropatkin je sijajna osebnost in bo domovini mnogo koristil tudi na drugih popriščih.

Po dveh tednih smo danes prvič spreoblekli perilo. Mnogo častnikov pa je, katerim se ni bilo mogoče spreobleči že od 23. februarja. Tovariš Toluzakov je dospel danes semkaj; bil je ves čas pri oddelku generala Renenkampa in je bil v boju ranjen, vsled česar ni mogel pošiljati svojih poročil.

Rusi bodo branili sedaj vsako ped.

Dopisnik angleškega lista »Times« javlja iz Petrograda: Vse tri ruske armade se reorganizujejo in koncentrujejo južno od Čangčuna. Rusi so se umaknili do polovice pota v Harbin. V uradnih krogih se zatrjuje, da bo ruska armada odsej branila z vso ljutostjo vsako ped zemlje. Od Čangčuna je še 150 vrst do Harbina. Armada se bo oskrbovala iz skladišč in zalog v Čiti. Japonci prodirajo ob železniški progi proti Harbinu, po cesti proti Kirinu, ob obrežju pa proti Vladivostoku.

40.000 mrtvecev in 400 topov?

»Morning Post« poroča iz glavnega taborišča generala Oka: Taborišče druge armade se je premestilo v vas Ajgen, prvo železniško postajo severno od Tielina, ki so jo Rusi popolnoma razdejali. Ruska ar-

mada je opustošila vso okolico in jo spremenila v puščavo.

Sveži voji naše armade zasledujejo z vso energijo rusko vojsko. Do sedaj smo pokopali ali sežgali preko 40.000 ruskih vojakov, ki so padli na bojišču. V reki Hun smo našli veliko število ruskih topov. Uplenili smo najbrže v celem okoli 400 topov. Da smo sprva uplenili tako izredno malo število topov, pojasnjuje sedaj dejstvo, da so Rusi na begu prostovoljno potopili v reki toliko svojih topov.

Rusko brodovje.

Tretja ruska eskadra pod poveljstvom admirala Nebogato va je 21. t. m. odplula iz morskega zaliva Suda ob otoku Kreti proti Port Saidu. Od tamkaj se napoti naravnost proti Džibuti, kamor dospe v 10 ali 12 dneh. Ako je resnično, da je admiral Roždestvenski s svojim brodovjem zapustil Nosibe in odplul proti Džibuti, se združi vse rusko brodovje prve dni meseca aprila.

Ministratvo ruske mornarice odpošlje meseca majnika še četrto brodovje na Daljni Vztok, katero bodo tvorile same novo zgrajene oklopnice in križarke.

Ruske finance.

Ruski finančni minister Kokovcev je poslal listu »Times« tole brzojavko:

V vašem listu z dne 6. januarja piše vaš pariški dopisnik: Ko je Rusija vzela Port Artur v najem, je dobro vedela, da je vojna z Japonsko neizogibna. Ko je finančni minister sešel vso za slučaj vojne razpoložljivo zalogo zlata, je lahko poročal o posesti 980 milijonov rubljev, kar tvori ogromno svoto za državo, ki se smatra za revno. Koliko je od teh milijonov ostalo, ne ve nihče. Navidezni milijoni so se dali državi od številnih žrtv Rusije, da jih ona s tem denarjem znova oslepri.

Prepričan sem, da ste to vest priobčili v dobri veri, zato vas povabim, da bi osebno prišli v Petrograd in si ogledali rezerve zlata, ki so shranjene v naši državni blagajni.

Sabo lahko pripeljete tehnično izvežbane strokovnjake, ki bodo natanko izračunali vso zalogo zlata.

Poročila vrhovnih poveljnikov.

General Linevič je brzojavil 22. t. m., da ni dobil nobenega poročila o kakih spopadih s sovražnikom dne 21. t. m.

Maršal Ojama pa poroča: Voji, ki zasledujejo sovražnika, so 21. t. m. dospeli v Šantu, 20 milj severno od Kajujana. Močni sovražni oddelki se umičejo v neredu proti severovzhodu ob železniški progi.

Ojačenje za rusko armado.

V četrtek 30. t. m. se mobilizujejo vsi oni ruski voji, ki so določeni, da odidejo na bojišče.

Dalje v prilogi.

le Vsemogočni. Mislim sem, da zblaznim. Ljudje doma so s prstom kazali za menoj. Nekateri so se mi posmehovali, postarje žene pa so si skrivnostno pošepetavale: »Le pogledite, M... študenta, kako zamišljen hodi; ta mora biti učen.« Ugibali so — a pravega ni zadel nihče — niti mati ne. Kuhala mi je različna zdravila, radovoljno sem pil dan za dnevom razne čaje, samo da sem se ognil vprašanjem, ki so me delala tako nervoznega. Najraje sem sameval v gozdu, kjer sem premišljeval o srečnih uricah, katere sem preživel v Tvoji družbi.

Tvoja pisma pa, katera si mi pošiljala v tem času, so postajala vedno krajša — vedno hladnejša. Spoznal sem, da Tvoja ljubezen peša, hira; a upal sem, da bo vse dobro, ko bodeva zopet skupaj, ko se bodeva videla vsak dan.

Napočil je dan, katerega sem tako težko pričakoval poltretji mesec. Vrnila si se s počitnic v belo Ljubljano. Kako sem bil vesel, kako mi je radosti utripalo srce, ko se je bližala ura, v kateri sem Te upal videti. Nestrpno sem korakal po peronu in čakal na vlak; nestrpen sem bil, saj sem vendar upal, da me bodeš sprejela s prav isto is-

krenostjo, s katero si se poslovila — a motil tem se — grozno motil. Kako hladno si mi podala roko in zdelo se mi je, da si celo rahle vztrepetala, ko sem Ti stisnil desnico prav tako iskreno, prav tako prisrčno kakor pred počitnicami. Hotel sem te spremiti — a Ti, ki poprej nisi poznala strahu, si se sedaj izgovarjala, da bi naju lahko videl kdo izmed Tvojih znancev, ali morda še celo gospodinjo. Ko bi vedela, kakšno rano si mi zadala takrat, moral bi se Ti smiliti, če le nimaš mesta srca trd kamen.

Izginilo je sladko upanje, izginila nada, da bom še kdaj srečen. Bil sem uničen duševno in telesno. Nehote sem zavil v gostilno, nisem pogledal kakšna je; le to sem želel, da bi pozabil vse, kar se godi okrog mene.

Usedel sem se v teman kotiček in zahteval vina. Pil sem, pil toliko časa, da sem le še napol vedel, kje da sem in takrat se mi je približala natakarka. Prisedla je k meni, zgrabila kozarec, ki je stal pred mano, in ga izpraznila v dušku. Izzivaje me je nato pogledala s svojimi demonskimi, črno obrobjenimi očmi, kakor bi hotela reči, ne boj se me, iztegni le roko in uživaj nasladi tega sveta. Hotel sem bežati, zastudilo

se mi je dekle, ki je tiščalo v mene, da bi nasitilo svoje poželjivosti — a nisem mogel, nisem bil gospodar svojih nog.

Opazila je moj gnev, toda odnehala ni, zapeljivka. Naslonila se je name, približala svoji izsesani ustni mojim in me strastno poljubila. Zavrela mi je kri, saj sem bil takrat še tudi jaz človek, poln življenja. Privil sem jo nase tako tesno, da je bolesto zaječala in jo začel poljubljati.

Električna luč je ugasnila. Ugasnila pa je tudi moja nedolžnost, padel sem v brezno, iz katerega mi ni bilo rešitve. Kako sem prišel domov, tega ne vem.

Ko sem se drugi dan prebudil, bil sem bolan — bolan na telesu in duši. Neki glas mi je klical: »Razloži ji vse, ljubi te in rada ti bo odpustila, saj je deloma tudi ona kriva tvojega padca. Ako bi ne ravnala s teboj tako kruto, bi li šel v gostilno? Spremil bi jo bil domov, potem pa bi šel lepo spat in vse bi bilo dobro.«

Oglasil pa se je tudi moj ponos in ta mi ni pripuščal, da bi se bil ponižal pred Teboj, da bi Te bil prosil odpuščenja. Morda bi me tudi ne poslušala, ampak bi se zaničevaje obrnila od mene.

Bila si zame izgubljena. Izgubljena si bila zame Ti, vir moje sreče. Kaj se je zgodilo z menoj potem, to Ti je gotovo znano. Kratko rečeno, postal sem pijanec. Hotel sem v vinu udušiti vest, z vinom sem hotel pomiriti srce, ki je hrepelo po sreči. Užival sem življenje v polni meri.

Izogibal sem se Te. Ako pa sva se slučajno srečala, pogledal sem navadno v stran, samo da ne bi videl Tvojega cvetočega obraza, ki me je spominjal nekdanje sreče, obenem pa mi z vso grozovitostjo stavljal pred oči sedanje moje življenje.

Nekdaj pa si me pogledala s svojimi velikimi očmi zopet tako prijazno, tako presrčno, da sem mislil, da se spreobrnem, da postanem zopet srečen.

Ako bi mi bila tedaj rekla le besedico, ako bi mi bila dala le iskrico upanja, postal bi bil zopet nekdanji Janko, ki Te je ljubil z vsem ognjem prve svoje ljubezni. A nisi mi podala rešilne roke, ampak pustila si me v blatu, v katerega sem zagazil. Toda saj tudi nisem mogel zahtevati kaj takega. Ti čist, nedolžen angel — a jaz navadna propalica, ki stoji z eno nogo že v grobu.

Vendar še sem upal rešitve; upal

sem, da se me usmiliš — a upal sem zastoj. Vedno bolj in bolj sem se pogrezal. Gosta megla je obdajala moje dušo, okrog mene pa se je delala črna noč. Ti pa, od katere je bila odvisna moja rešitev, si se me ogibala, ker si se me sramovala. Kako tudi ne! Saj sem bil propalica, človek, ki je doživel, katerega ne čaka drugega kakor blede smrt.

Kakor megla sem se vlačil okoli. Taval sem po ulicah sredi hrupnega življenja — polu mrtve človek.

Ozirale so se za mano gospič, ki so mi bile poprej naklonjene, ker so mislile, da rešim katero, da ne ostane na veke zarjavela devica, ozirale so se in se mi pomilovaje smehljale. Nikjer mi ni bilo obstanka. Povsod toliko življenja, a jaz — polu mrtve človek.

Usmilila se me je bolezen. Položila me je na postelj, katere ne zapustim poprej, da me poneso gori k sv. Kristofu. Misel, da moram umreti — umreti tako mlad, me navdaja z obupom. Roka mi sega po samokresu. Toda mlad sem še, živeti hočem — živeti moram. Popraviti hočem, kar sem zakrivil. Kaj ne, Milena, draga moja Milena, da mi bodeš odpustila, da si mi odpustila že davno, saj si vendar take

Prvi del kavkaške armade dospe na bojišče 4. aprila. Mobilizuje se tudi kor moskovskih grenadirjev. Kakor poroča »Daily Chronicle« dobi general Linevič v najkrajšem času 340000 mož na pomoč.

O japonskih grozodejstvih.

Iz Singaja se brzojavlja: Umakitev ruske armade na sever je povzročila med mirnim pribivalstvom v Mandčuriji velik strah, ker se silno boje Japoncev. Ljudje beže v gore.

Japonci ravnaajo s Kitajci v Mukden in Tielinu prav tako, kakor prej v Liaojangu in Inkovu.

Trpinčijo in mučijo vsakega Kitajca, če je le količkaj na sumu, da je Rusom prijazen. Trgovcem, ki so imeli ruski denar, so se odsekale reke.

Prvega kitajskega guvernerja Li-ana so Japonci prijeli, ga odvedli v Hajheng in ga vrgli v ječo. Drugega guvernerja Čenga so poslali v progonstvo v Port Artur.

Kitajskega polkovnika Dzaha in njegove nečake so Japonci v Inkovu obglavili, ker je preje obdeval s Rusi. Ista usoda je doletela tudi polkovnika Šua.

Iz odsekov.

Dunaj, 23. marca. V proračunskem odseku so najprej razpravljali o prodaji nepremičnega državnega premoženja; potem so govorili Lupul, Menger in Kienmann o zboljšanju deželnih in občinskih financ. Zahtevali so, da se deželam kakor občinam preskrbe samostojni viri dohodkov. — Poglavlje »finančna uprava« je bilo na to sprejeto ter je začel odsek razpravljati o poglavju »direktni davki«. Govorili so poslanci Marchet, Schraffl in dr. Hofmann-Wellenhof, ki so naglašali potrebo, da se preosnuje zakon o hišnem davku, ker se posele dase sedanjega zakona obdobje posebnost kruto v večjih mestih. — Tiskovni odsek je v današnji seji po hudi debati rešil §§ 14 do 17 novega tiskovnega zakona. Ti paragrafi razpravljajo namreč o prodaji perijodičnih tiskovin na cestah in ulicah. Vse določbe so se sprejele skoraj nespremenjene. — V železniškem pododseku so v današnji seji poslanci Ellenbogen, Kolischer in Kaftan ostro kritikovali delovanje železniškega ministrstva pri gradnji planinskih železnic. Navzohi železniški gradbeni ravnatelj, sekijski načelnik Wurmbe, se je smatral vsled kritike prizadelega ter je izjavil, da odloži ravnateljstvo. Nato sta z želez. ministrom odšla iz zbornice. Ko pa so šli govorniki za njim ter mu zagotavljali, da miso mislili s svojo kritiko njega zadeti, dal se je pogovoriti ter se sopes vrnil k posvetovanju. — Pri nadaljnjem razpravi je doživela vlada poraz, zakaj predlog posl. dr. Sylvestra, naj se prekoračeni krediti dobra, zame najblajše bitje na vesoljnem svetu.

Toda vse upe mi je podrl danes prijatelj Viktor. Obiskal me je. Govorila sta tudi o Tebi. Zagovoril se je, da Te je videl z drugim, da si mu ob slovesu iskreno stisnila roko, da si ga vabila naj še pride.

Milena, ne očitam Ti ničesar. Prav imaš. Sem li vreden, da me še pogledaš; li nisem pol mrtev človek? Bodi srečna, veseli se življenja, ki se Ti tako prijazno smejlja nasproti! Spomni pa so včasih tudi njega, kateremu si bila vse na svetu, ki umira radi tega, ker je izgubil Tebe.

Čutim, da mi je usojeno le še par dni živeti, čutim kako bela smrt steguje po meni svojo koščeno roko; že me grabi za tilnik; le še par uric, par minut in rečen bom vsega trpljenja. — Z Bogom, Milena, z Bogom. S Tvojim sladkim imenom na ustnicah umrjem. — Le enkrat še bi rad videl Tvoj krasni obrazek, Tvoje azurno modre oči, le enkrat še slišal Tvoj mili glasek — toda prepozno. Moja rešiteljica je tu; že mi podaja roko. Z Bogom, Milena — spominjaj se svojega Janka.

odobre, je bil odklonjen, sprejet pa predlog posl. dr. Ellenboga, naj se izreče vladi nezaupnica. To je posledica degovora poljskih in čeških poslancev s socialistimi demokrati. Posl. dr. Tavčar ni hotel za nobeno obeh resolucij glasovati.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 23. marca. Že danes dopoldne je bil predsednik upravnega sodišča, dr. Wekerle, pri cesarju v avdijenci. O namenu in uspehu avdijence se ne da nič zanesljivo izvedeti. Dr. Wekerle sam zatrjuje, da je cesar le hotel še enkrat shišati njegovo mnenje in da je s to avdijenco njegova vloga o krizi zaključena. Z druge strani pa se zatrjuje, da je cesar Wekerlu kakor tudi Lukacsu ponudil sestavo ministrstva, kar pa sta oba najodločneje odklonila.

Budapešta, 23. marca. Dr. Wekerle bo najbrže še danes zopet sprejet pri cesarju v avdijenci. Na to avdijenco je vsa politična javnost napeto pozorna. V klubih so poslanci polnoštevilno zbrani ter čakajo na odlično vest. Dr. Wekerle prevzame sestavo ministrstva le tedaj, ako se mu posreči ustanoviti parlamentarno večino. Prijateljstvo ima dokaj v obeh političnih taborih. Govori se, da je v opoziciji nad 20 poslancev takih, ki takoj odpadejo, ako bi se kriza pritirala do skrajnosti.

Budapešta, 23. marca. Preden je pozval k sebi dr. Wekerle, je bil cesar že popolnoma pripravljen, poveriti sestavo poslovnega ministrstva načelniku sgrarcev, grofu Jesenskemu. To ministrstvo bi imelo nalogo po odgovoriti državnega zbora dobiti rekrute in davke potom ex lex. Županstva, ki bi se temu uprli, bi se poverila kraljevim komisarjem. To bi bilo precej podobno absolutizmu. Uprlo pa se je temu več poslancev v liberalni stranki, ki so grozili z odpadom. Šele sedaj je šel grof Tisza k cesarju ter mu priporočal, naj pokliče dr. Wekerle.

Dogodki na Balkanu.

Sofija, 23. marca. Vodja macedonskega odbora Boris Sarafov je izjavil dopisniku nekega dunajskega lista, da revolucionjska organizacija v Macedoniji ne misli pred letom 1906 pričeti nikakega revolucionjskega gibanja, ker so do tega leta velesile dale Turčiji rok, da izvede reformni program, kakršen se je sklenil v Münstegu. Ako pa se do leta 1906 reforme ne izvedejo, potem izbruhne po celi Macedoniji vstaja, kakršne še dosedaj svet ne pozna. Bolgarsko prebivalstvo je na vse to že pripravljeno. Sicer pa ima macedonska revolucionjska organizacija oblast, da vstajo tudi pospeši, ako ne prenehajo Turki in Grki Bolgarov preganjati in iztrebljati.

Carigrad, 23. marca. Turška mobilizuje deveto divizijo v Monastiru z izgovorom, da bo imela zadostno število vojaštva proti naraščajočim vstajskim četam. Po en bataljon mobilizovane brigade dobi Janina, Leskovik, Valona, Monastir, Selfidže, Naski in Gorica.

Solun, 22. marca. V Peholah (okraj Tikveš) so Bolgari ubili okrajnega predstojnika. Nadalje so baje bolgarski vstaji zažgali samostan Čerbovo (okraj Kastorija) ter umorili duhovnika Pašo Čerebša z dvema sorodnikoma vred, ker ni hotel prestopiti v eksarhat.

Nemiri na Ruskem.

Petrograd, 23. marca. Kakor poroča list »Kavkaz«, so uporni kmetje v noči 18. t. m. v okraju Šaropan na petih veleposestvih požgali poslopja ter sploh vse opustošili in poropali. V noči 19. t. m. je prišlo 300 kmetov na posestvo princezinje Murat, kjer pa jih je že čakal policijski komisar z močnim oddelkom policajev. Kmetje pa so se zoperstavili ter obkolili policaje, ki so nekatere izmed kmetskih kolovodij prijeli. Ker policaji niso hoteli aretovancev izpustiti, so navalili kmetje z orožjem nanje. Policaji pa so bili urnejši ter so streljali na uporneže. Mnogo kmetov je bilo zadetih.

Petrograd, 23. marca. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da je

načelnik inozemske cenzure pri vrhovni tiskovni upravi, prof. Muravjev, predlagal, naj se cenzura za inozemske časopise in knjige popolnoma opusti, kar se baje tudi zgodi v najkrajšem času ter se tozadevni cenzurni odbori, ki obstoje v raznih ruskih mestih, razpuste.

Moskva, 23. marca. Jutri se začne shod plemskih maršalov, ki sta jim došli dve vlogi v posvetovanje, v katerih se zahteva konec vojne in poraba vseh moči v zboljšanje notranjega položaja. Maršali nameravajo iti skupno k carju.

Lvov, 23. marca. Iz Kutna (varšavska gubernija) se poroča, da se je na cesti ob posestvu grofa Lanenta zbralo kakih 140 kmetov z ženami in otroki. Takoj jim je šla naproti stotinja vojakov ter baje brez vzroka streljala na mirne ljudi. Devet oseb so ubili, nad 40 pa ranili.

Ločitev cerkve od države na Francoskem

Pariz, 23. marca. Popoldne je zbornica nadaljevala debato o tem zakonskem načrtu. Posl. Deschanel je izjavil, da je obsojati vmešavanje cerkve v politiko; toda tudi vplivanje države na vero je usodno. Ločitev med cerkvijo in državo naj bi ne pomenila napovedane vojne. Predlagal je, naj bi se vsa cerkvena društva združila v narodno zvezo, ki bi se popolnoma odtegnila vplivu Rima. Poslopja, ki so namenjena v verske namene (cerkve), naj ostanejo tudi v bodoče v porabo vernikom.

Dve tri o klerikalnih črnovrških lažnjivcih.

Za jutranje sarje stopa mimo šolskega poslopja katoliški duhovnik. V roki drži knjigo, iz nje mrmra pripravo najsvetejšemu opravilu. In zasmeje se mu srce, storil je eno najodpadljivejših dobrih del, pred vsem svetom je pribil na križ — svojo dolžnost vedno izpolnjujočega ljudskega učitelja.

»Slovenec« je priobčil v ponedeljkovi številki 121 vrst dolg članek o meni in mojem šolskem delovanju. Člauek je poln laži in zavijanja resnice, pravi komentar umazane politike večine slovenskih duhovnikov, katerim je odločno napreden učitelj velika ovira k uresničenju njihovih obširno zasnovanih ultramontanskih načrtov.

Katoliški gospodje napadajo deželno šolsko oblast, kadar izide kak odlok, od katerega ne pričakujejo strankarskih koristi, napadajo okrajno šolsko oblast, kadar predlaga ustanovitev potrebne šole v kraju, kjer se jim zdi, da bi boljša izobrazba izpreobrnila mameluke v — poštene ljudi. Ni čude, da poizkušajo na ta ali oni način osramotiti pred svetom človeka in nagrajati disciplinarne preiskavo posebnim onim učiteljem, ki se — zavedajoč svojega vzvišenega poklica — neboje pokoriti nekaterim današnjim »katoliškim načeloma« in ki odklanja z vso odločnostjo najbolj poniževalno službo — modernih farških »štifelpucarjev«.

Pod bombastičnim naslovom »ples v šoli« mi očita najprej »Slovenec«, da se je na pustni terek v šoli plesalo. Koliko je na tem resnice? — Prvič pojasnim, da se vrši v črnovrški šoli petje v moji veliki privatni prazni sobi. Tu je novi harmonij, tu se shajajo tudi otroci k petju, tako nekako kot smo se shajali gojenci na učiteljsku. Ob koncu pouka, ko je že nastopil odmor in sem tisti dan šolo za višji oddelek jaz že končal, sem vprašal šaljivo učenca, kdo zna plesati. Oglasil se ni nihče, le par deklic sem videl, ki so se mojim besedam veselo začudile. No, in poskočile so parkrat po dve in dve. — Menim, da nisem prišel s tem svojim ravnanjem s pedagogiko prav nič navzkriž, ker se z nedolžnim veseljem izven šolskega pouka pospešuje učenca dobra volja do učenja. Kako in zakaj, o tem ne bodem debatiral z gospodi katoliškimi moralisti. Rečem le to, da se bom potrudil, vzlic temu, da mi je za svojo osebo ples precej antipatičen, napraviti drugo leto, če bode le mogoče, plesno šolo za odrasle in če mi bode šolska oblast dovolila, tudi plesno vaje za šolske otroke najvišjega oddelka.

Očita mi nadalje »Slovenec« dopisnik da se slišijo iz šole večkrat pesmi, kakoršne se slišijo po gostilnah in od ponočnjakov. To očitanje zavrniti je lahka stvar, navedem naj naslove: »Na planinah solnčnice sijee«, prvo kitico; »Škrjanček poje žvrgolice«, prvo kitico; »Bom šel na planince; potem »Tri furmani so furali«; »Vsi zvončki tam v dolini«; »Po jezeru«; »Mila, mila lunica«; pri zadnji smo peli le prvo kitico z izpremembo »ljubica« v »mamica«. Med pustom sem jih ušil »Čuk se je oženil«, katero besedilo prve kitice sem šital v »Nazornem nauku« za prvo in drugo šolsko leto v izvrstni knjigi z o. kr. okr. šolskega nadzornika Maierja. — To so torej »pohušljive« pesmi. — Pozabil pa je povedati ljubeznjivi »Slovenec« dopisnik, da se sliši skozi okno tudi lep »Pred Bogom«, dve Marijini pesmi, ena celo v proslavo Marijinega pridelnega spočetja, ki sem jo bil našel v decembrski »Angeljčkovici« številki iz leta 1904, dve obhajilni pesmi, omenjam le prekrasno »Kje je Jezus moje želje«. — Pa zopet obljubim gospodom, da bodem vzlic njihovi jezici gojil posebno prelepe narodne pesmi še nadalje in da bodem vse učence za izstopa in ponavljalne šole morda tudi opozoril na ostale kitice posameznih narodnih popevk.

Nadalje namiguje »Slovenec«, da se »deklice rinejo mimo dečkov iz tesnih šolskih prostorov« To je laž. Dečki toliko časa sede v prednjih klopih, dokler deklice ne odidejo. Pri mojih urah se vedno tako godi in pazim na lepo vedenje z največjo strogostjo. Če morda gospod katehet krši z brezbriznostjo disciplino, ni moja krivda, ker verouka ne nadzorujem.

»Slovenec« vprašuje, »če je primerno razlagati učenkam, kako se po mestih frajle pudrajo in sicer zato, da fantje rajše za njimi gledajo«. Kratak odgovor: Kdor trdi ali piše, da sem izpregovoril zadnje očitane mi besede, je javni lažnik in obrekovallec; če je pošten človek — naj me toži.

»Slovenec« piše: »Črnovrški fantje pa vedo povedati, da Silvester celo za takimi (frajlami) rad gleda, ki niso napudrane. Radi te lastnosti so ga že enkrat vzeli nekoliko v pretrase«.

Ne bom tajil, da ne pogledam rad brhkega dekleta, saj mi je to dovoljeno bolj ali pa vsaj toliko kot kakemu mlademu gosposdu duhovniku. Da pa so me zavoljo tega vzeli fantje črnovrške občine kdaj ponoči v pretrase — je navadna duhovniška laž. Z velikansko večino čvrstih fantov črnovrške občine sem, kolikor kot učitelj smem biti — najboljši prijatelj. Da je to res, bode spoznal morda še kdaj sam gospod doktor Šusteršič, če se n. pr. spomni napravi v klerikalnem Črnem vrhu kak javni shod. Morda bi se takrat dokazalo javno in očitno, da zna poleg klerikalnih poslancev obstruirati — še kdo drugi.

Nadalje laže »Slovenec«: »Strogo prepoveduje otrokom, da doma ne smejo ničesar povedati in grozi s slabim redom, kdor bi ga izdal« — Kdor trdi, ali kdor piše, da sem kdaj grozil s slabim redom, kdor bi me izdal, je javni lažnik in obrekovallec.

In zopet denuncira »Slovenec« dopisnik, da sem vpeljal nesparten red, vsled katerega ne sme nihče učenecv pred tridetr v šolo. Namiguje, da je provzročila ta naredba — smrt nekega učenca, ker se je bil vroč zunaj šole prehladil neozdravljivo.

Gospod dopisnik naj si zapomni, da je omenjeni »nesparten red« — zakon Natančno smo ga izpolnjevali v Postojni, čeprav so tudi tamošnje šole obiskovali otroci oddaljenih vasi. Ko sem prišel v Črni vrh, sem mislil tudi tu napraviti tak »red«, a še pred zimo sem ga na prošnjo nekaterih mož omilil v toliko, da so mogli otroci čakati dolžene ure v topli veži. To je resnica!

»Slovenec« sumniči, da posebno rad kaznujem one očete, ki so klerikalno volili. Gospodje vedo, da so radi mene lahko vse stranke oproščene, ker jih ne sodim sam. A kaj jih briga resnica? Mimogrede pa vendar povem resnicoljubnim katoliškim redakterjem, da jim pošljem, ako žele, izkaz, po katerem bode spoznali, da je bilo v tem šolskem letu dosedaj slučajno več liberalcev kaznovanih, kakor klerikalcev; v uradnih zadevah ne poznam in ne smem poznati nikake stranke.

Seveda, če kdo pride k meni, pa me prosi, da bi mu napravil kako prošnjo ali me vpraša za svet, ki navadno tudi obvelja, (kar posebno jezi črnovrški klerikalni štab, ker se boji, da bi se moj vpliv preveč ne razširil) — je moja privatna stvar, v takih slučajih imam kajpada pred očmi taktiko svoje stranke.

Žegnani dopisnik poroča, da pravi marsikdo: »Veseli sem, da nimam otrok, a če bi jih imel, takemu učitelju bi jih ne pošiljal.« Mogoče, da govore res tako pri nas, a to so nekateri »kilavci« ljudje, katerim Bog po njih krivdi ne pri-

vošči naraščaja. Veliko število vrlih Črnovršč nov pa odobruje moj pouk in je veselo moje discipline v šoli in v — cerkvi.

To je moj odgovor na neosnovane napade, povedal bi še marsikaj, povedal lahko marsikatero trpko besedo, a prihranimo jo za drugikrat.

Le eno vprašam. Komu je škodovalo grdo zavijanje resnice? Meni prav nič, ker sem takih denunciacij že z Vipavskega navajen. Višja šolska oblast se na ovadbe brez podpisa ne more ozirati pa tudi, če bi se, — mirno vest imam in z vest, da izpolnujem svojo dolžnost morda še več kot preveč.

A, če je kdo užaljen, je užaljen globoko moji aivolasi oči, nazvestejši oristaš katoliško-narodno stranke v Vipavi. Kaj bi drugi starši napravili s časopisom, ki bi tako grdo blatil njih sina — ne vem. To pa vem, da se ne bode moj oče maščeval vsled svojega globokega katoliškega prepričanja na nikak način in še nadalje bode razpečeval »Slovenec« in z njim krivične denunciacije o svojem sinu- učitelju, denunciacije, s katerimi mu hočejo politični nasprotniki z lažjo in obrekovanjem odjesti težko zaslužene vinarje.

Silvester Fran,
učitelj v Črnem vrhu.

Glas iz sorške fare.

Vprašanje gospodu Janezu Brenčetu, župniku preškemu.

Zakaj Vas sorška fara skrbi? — Ali zato, če se kdo malo zavrti ali zapoje; ali Vam nalagajo skrb na Vaše binavsko srce medvodske občinske volitve in Vam glavno belijo, ali pa sorški liberalci? Gotovo se Vam v vaši neumni glavici blebi, ker vam manjka petega kolesca, dragi Brenčelj. — Mi sorški farani Vam svetujemo, obrnite vso svojo pozornost, celo svojo modrost na svojo preško župnijo, posvarite svoje Marijine device, da ne bode treba pisati v krstno knjigo nezakonskih otrok Marijinih hčera in najboljših Marijinih fantov; pogledajte vaše zakonske žene, ki so tudi v Marijini družbi, njih možje pa živajo že tri leta v Ameriki, Vi pa hočete letos v krstno knjigo vpisati zakonske otroke tem pobožnim ženam; gotovo je to čudež! Ali mar ni to resnica? Pri klerikalcih je vse dovoljeno, same »Slovenca« ali čunjo »Lažljubca« mora brati. Kaj pa Vaš katoliški mož, ki se je obesil na katoliški podlagi? Gotovo je srčal v deveta nebesa. Fant Marijine družbe je postal klavec, ki je starega moža zabodel do mrtvega in mož iz Marijine družbe mu je dal nož s pogojem, naj ga zakolje. Pogledj, dragi Brenčelj, ali se še kodi take svinjarje gode kot ravno v Vaši fari, ki je na katoliški podlagi, kamor zahajata gosp. knezoškof in Krek in drugi taki sveteil Torej učite svoje Marijine družbe boljše in čednostnejšega življenja, učite jih božjih zapovedi: ne ubijaj, ne preštevaj, ne želi svojega bližnjega žene! Tukaj sem, dragi Brenčelj, obračaj svojo pozornost, frči okoli, da bode zaleglo, v občinske volitve se pa nikar ne vtikaj ker ti nič mari niso! Vprašamo Vas, v kateri župniji se pa take grdobije gode kot ravno v Vaši, ali ni resnica? Pometajte pred svojim pragom, pa bodo vsi čisti, mi sorški farani pa bomo brali »Narod« in »Gorenjca«, če se Vi na glavo postavite, ali vse svoje perutnice potarete. Povsod ste zraven, koder Vas ni potreba. Naučite se bolje pridigovati, bode več zaleglo. Vi ste pač slab govornik na leci, ali ni to resnica? —

Se še vidimo!

Več sorških faranov.

Glasovi z Jesenic.

— Gospoda Legat in Mesar sta jih dobro povedala našim Nemcem, ki so pri predzadnji občinski seji zopet prišli na dan s svojo zahtevo glede šole. Nemški voziček je na Jesenicah popolnoma zaostal.

— Nekaj Slovencev je na Jesenicah, ki so pravi trn v peti za naše Nemce. Povsod jih črtnjo, kjer le morejo, samo da bi jih spravili z Jesenic. Kaj pa ko bi mi one prej poslali v njih toliko hvaljeno prajzovsko domovino?!

— Nemški turnarji in pobalinski napad inženerja Endersa na slovenskega akademika so največ pomogli, da so se Jesenčanom odprle oči. Takrat smo spoznali svojega premetenega nasprotnika, ki je že poprej vztrajno delal za nemško stvar — za nas pa so bile lepe, a binavske besede. Danes stojimo čujoč na straži, da odbijemo vsak napad na našo posest.

— Gospod Guštin se je jako prikupil »Grazer Tagblattu«, ker je predlagal častne občane. Nemška gospoda je tako navdušena, da ga hoče v zahvalo kar prestaviti z Jesenic. Gospod Guštin je to po nudbo odklonil, ker so mu Jesenice

še vseeno ljubše, kakor pa Gradec. Bog daj vsem nemškim norem pamet! Tudi gospoda nadpoštarija Schreya je že pohvalil „Grazer Tagblatt“, ker se vedno zavzema za protinemško politiko ter za pomirjenje obeh slov. strank. Nemški Mihel v Ljubljani in Gradcu naj bi raje lepo molčal.

— Ali bodo naši Nemci tudi izvolitev častnih občanov zapisali v svoj kantinski „Gedenkbuch“, kakor je n. pr. pri napadu na gosp. Pretnarja zapisal dr. Wolf: „Ingenieur Enders hat heute den Lausbuben Pretnar geohrfeigt“. O tem „Gedenkbuch“, ki nam je nekoč prišel slučajno v roke, bomo še o priliki poročali, ker se tam lahko uvidi, kakšnega mišljenja je nemška družba, ki se zbira v „Beamen-Lesevereinu“. Stvari, ki se tam kaj nahajajo, so naravnost škandalozne. Radovedni smo, kaj bo rekel g. Lukman, ker morajo biti pri društvu tudi slovenski tovarniki, ki jim gotovo niso ljube take stvari.

— Neka politična struja hoče pri nas napraviti umetno nasprotstvo med Savo in Jesenicami, da bi se pri volitvah to nasprotstvo izkoristilo. Mi Jeseničani izjavljamo še enkrat, da nimamo proti Savčanom ničesar, ker so tako Slovenci in davkoplačevalci, kakor mi. Na sproti Savi stojimo le toliko, ker je tam nekaka trdnjava nemštva in se mora to nasprotstvo misliti le kot boj proti ondutnim Nemcem. Torej pozor savski Slovenci in ne pustite se speljati na led, ker bratje smo vsi!

— Jeseniški Sokol napravi svojo ustanovno veselico koncem pomladnega leta. Ob tej priliki bo tudi vseslovenski sokolski shod. Veselica obeta biti toraj velika narodna manifestacija slovenskega življa na Jesenicah. S to veselico bo spojena prva javna telovadba naših Sokolov, ki že sedaj izborno telovadijo in med katerimi se zlasti odlikuje brat V. Rabič, ki zna postati vsled svoje vstrajnosti eden prvih slovenskih Sokolov. Da bi mu bila bodočnost prijazna!

— Kavarno dobimo Jeseničani. Odprli jo na najbrže že tekom prihodnjega meseca znani narodnjak g. Fran Valjavec, katerega je že „Slovenec“ v „Jeseniških novicah“ parkrat na prav grd in pobalinski način napadel. Najboljše zadoščenje mu bo to, da ga bomo Jeseničani vedno podpirali. Kavarna bo v tistih prostorih, kjer je bil sedaj trgovec Weiner, poleg trgovine g. M. Bremca.

— Glasbena Matica namerava — napraviti kakor čujemo — na Jesenicah ljudski koncert. Mi bi želeli, da se napravi isti o priliki velike ustanovne veselice jeseniškega Sokola. Veselica bi imela potem tem večji sijaj.

— Veliko število delavcev je prišlo tekom prejšnjega tedna na Jesenice. Začeli bodo zopet delati na progi od Jesenice proti Trstu. Pozimi je delo počivalo. Upati je toraj, da se bomo jeseni že lahko peljali po novi železnici v Trst.

— V predoru na Hrušici delo zelo počasi napreduje in ni pričakovati, da bi bil predor prevrtan do jeseni. Izvrtati imajo še nad 250 m. Proga Jesenice-Celovec še ne bo tako hitro gotova, kakor se je mislilo.

Strelice iz selške doline.

— Župnik Rožnik je postal zopet rogovilast na prižnici. Ker se nikakor ne pustimo ubližati od tega božjega namestnika, mi danes napišemo za lepo postno premišljevanje tale odgovor na njegovo nedeljsko hujskanje s prižnice: Božji namestniki ste. To na široko in dolgo ljudem v ušesa zabijate. Pričakovali bi, da kot božji namestnik tudi živite tako. Ali še malo niste podobni kakemu božjemu namestniku. Pravi božji namestnik skuša biti svojemu Gospodu vsaj malo podoben, toda župnik Rožnik ni prav nič podoben svojemu Gospodu. V lepi veliki palači živi in da si stredi ... Kristus ni imel nobenih palač ... Moje kraljestvo ni od tega sveta, je rekel Gospod. Župnik Rožnik pa zbira zaklade tega sveta. Plačo ima sijajno in cenjeni so njegovi dohodki nad 5000 kron. Kristus je hodil po svetu peš in ljudi učil. Župnik Rožnik pa se vozi s par konji v lepi posvetni gospodski kočiji. Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! To je zapoved Gospodova. Župnik Rožnik pa pridiguje: Ne hodite v družbo liberalcev, (ki so gotovo najmanj tako pošteni ljudje, Rožnik) ogibajte se takih ljudi, (ki ne trobijo v Rožnikov rog)! Kristus ni učil tako. Oa je šel v hišo grešnika. Rožnik pa hujška ljudi, naj ne hodijo v hiše poštnih ljudi. Kristus je učil: Ljubite resnico, hčerko božjo! Rožnik pa na prižnici laže, ko lu-

dem prepoveduje hoditi poslušat predavanja, češ, da napeljuje ljudi v krivo vero. Laž je to! Župnik Rožnik hujška žene oroti možem, otroke proti staršem. Cerkveni nauk je: Žena bodi možu podložna, ker moč je glava v družini. Božja zapoved se glasi: Spoštuj očeta in mater! Župnik Rožnik zapoveduje ženskam, naj svoje moč odvrta, da ne bodo hodili v družbo liberalcev. Može, ki ne ubogajo svojih žen, ki so nahujskane od župnika, imajo prepir v hiši. Župnik rodi prepir na ta način v družini. To ni Gospodov nauk, delati prepir v družinah. Bodite ponižni in skromni, ne iščite blaga tega sveta! To je svetopisemski izrek. Župnik Rožnik in drugi duhovniki imajo vsega posvetnega blaga dovolj. To vidimo. Vendar še hrepene po večjem posvetnem blagu. V državnem zboru zahtevajo in prošjo povišanja plač. Tudi župnik Rožnik je podpisal prošnjo za povišanje plače. Na prižnicah oznanjujete, da je v nevarnosti vera. Poveste pa ne, kje branijo ljudem hoditi v cerkev, k spovedi, k mašam itd. Ljudi gonite po cele ure daleč v cerkev. Sami se pa ne potrudite do ljudi. 50 utrujenih ljudi in še več mora hoditi k vam, ko bi vi sami lahko prišli k njim, ki ste spočiti. Z jeso v srcu stopate pred altar Gospodov. Ali je Gospod takih služabnikov vesel? Ali naj imamo zaupanje do takih duhovnikov? Človek ima prosto voljo od Boga. Vi pa svojim vernikom jemljete to prosto voljo in s peklom in budičem strašite ljudi, če ne izpolnjujejo vaše volje. Vaša volja pa je: Sebi dobro, bližnjemu slabo. Vi zapeljujete ljudi v sovraštvo. Kdor ni slep, vidi to. Ako bi se vaši podrepaniki ne bali posvetnih postav in pravice, začeli bi tiste, ki ne trobijo v farovski rog, na cesti pobijati in hiše zažigati, kakor so na Notranjskem že začeli v dveh vaseh. Oznanjevalci miru in ljubezni! Nahujskali ste posebno ženske tako, da hodijo mimo ljudi, ki niso vaši podrepaniki, kakor bi hotele ugrizniti. Imate Matijino družbo, toda namesto da bi krščansko ljubezen rodila, pa le sovraštvo trosi. Iz ljudstva iztemate denar za razne „cerkvene potrebe“, za papeža, za misijone, kapele, za zamurčke. Ne poveste pa ljudem, da je papež bogataš, ki lahko kupi 10 kranjskih dežel. Uboga ženska drsa okrog altara in nese za dnji grošek za tega uboga rebeža, jetnika. Potem pa misli, da stori kdo ve kakšno dobro delo, ko „lačna vrana ta sito pita“. Ljudstvo je predobro in vam preveč verjame, vi ste pa zviti in znate peklo in nebesa tako slikati, da ljudi čisto zmešate, da ne znajo niti več pametno misliti. Ko pridete vi v vaše palače, pa se lepo v pest smejete, ko štejete svetle kronice. Ljudstvo pa toži, da mu manjka. Ljudske krivo vere v vraže, coprnice, vedomece, pananje in zagovarjanje vi ne zatirate, pač pa zatirate vsako redavanje, ki bi ljudem kaj koristnega in poučnega pokazalo. Vi hočete imeti ljudi neumne in zabite, ker le taki vas potem vse slepo ubogajo. Vi vzdržujete krivo vero, da znate ogenj panati, zamaševati, točo odpraviti in druge take coprnice. Dokazano pa je, da je že veliko cerkva in župnišč pogorelo. Zakaj pa niso panali ognja dotični duhovniki? Zato, ker ga ne znajo. Vaša moč je navidezna, kakor od „staschenspielerjev“ umetnost. To vašo navidezno moč poznajo izobraženi ljudje, zato nimate pri njih nič več veljave, kakor vsak drugi človek. Najbolj se znate denar iz ljudi spravljati. Pričakujemo še vrhunca vaše umetnosti, da bodele svoje podrepanikom oznanili: Ako hočete iti za menoj, prodajte vse kar imate, in razdelite ta denar med uboge prebivalce po farovših.

— Pri Sv. Mohorju je enkrat poročeval župnik Rožnik. Dobil je darovanja poleg plačane maše čez kron in je zadržal: „Tako majhno darovanje!“ Zadržal je vsega nad 20 K v pol ure in ni bil — zadovoljen. Poznali bi radi v celi dolini kakšnega človeka, (razven duhovnikov) ki v pol ure zasluži nad 20 kron. Zares slaba je duhovaka!

— Kakšna predavanja si žele klerikanci. Pove naj se nekoliko o coprniceh, o vedomecih, o zagovarjanju itd. in predavanje bode vseh duhovnikom in škofu.

— V Dolenji vasi nekatere babure kar brende proti liberalcem od samega župnikovega hujskanja. Opravljanje se jim pa ne zdi greh. Ti dolgi babji jeziki prav dobro služijo Rožnikovemu agitiranju. Ženske, imejte krajši jezik in daljšo pamet!

— Prav lepo je pogledati, kadar nastopijo možje iz Ma-

rijine družbe. To so kimavci, da jim glave kar v tla lezejo pred župnikom! Vse pohvale vredno je, da iz vasi pod Selci ni skoro nič vpisanih mož in mladeničev. Samo tisti so se vpisali, kjer žene hlače nosijo. Na Češnjici in Studenem je pa vse zapisano od zadnjega pijanca do srboritega Prevoja in Čočovega Franceta. Vsa ta gorda vsakega drugega, ki ni zapisan v Marijino družbo, kar po strani gleda. To so farizeji, ki svojo vero nosijo na svetinjah, da jo gotovo vsak vidi.

— Pastirski list je proti predavanjem. Župnik Rožnik je tudi v nedeljo ljudi ošteval, ker so šli k predavanju na Bukovico. Jesi ga, ker ljudje kaj novega vidijo in slišijo. Mi pa vprašamo župnika: Kaj je bilo napačnega pri predavanju? Komu je bilo s tem kaj škode? Povemo mu pa, da se je na predavanju resnica s dokazi razlagala. Ljudje so dokaze videli. Le na prižnici naj župnik vse teko dokaže, pa bode vse prav. Predavanja se bodo pa vkljub župnikovemu hujskanju še vršila in tudi poslušalcev ne bode manjkalo. Sploh pa naj se taki ljudje, ki zabavljajo čez katero stvar, prej prepričajo! Tudi ugovarjat lahko pridejo, če se bodo kakšne zmote razlagale. Le žal, da v cerkvi ni te pravice ugovaranja. To bi večkrat Rožniku in drugim kaplanetoma lahko ugovarjali. Le pustite ljudi in nikar jim ne ukazujte mašiti ušesa in tišati oči!

— Novice iz Železnikov. Čudno, da Renove ne odgovarja nič več, ko mu odvseh strani doni na ušesa: goljuf! On že ve, da je najboljši debelo požreti in zamežati. Lansko leto so sklenili na občnem zboru čisti dohodek razdeliti. Toda dali ga niso. Kam je šla tedaj lanske dividenda, rezervni zaklad? Ali je šlo vse skupaj s konsumsko hčo v zrak? Ali je Renove vse v enem letu pogoltnil? Lansko leto se je izrazil Martink, da je eden v konsumu vedno pijan. To sta bila Renove in njegov pomočnik. Sedaj je pa Martink drugih misli. Ko je bil 15. januarja t. l. polom konsumna je zapel Starcov Tevšak pesmico: Prišel je, prišel Luter Marten, in je izpeljal Katrovan. Ta Luter Marten je Seliškar. Železniški modrijan je rekel, da nobeden drugi ne bi znal tako izpeljati konsumna, kakor Seliškar. (Zato je pa dobila „Gospodarska Zveza“ 10000 K podpore, ker zna tako prekaniti konzumarije.)

— Prodajalec čudežnih patanostrov — Štrajnarček, ljudi, ki so bili kaj dolžni v konsumu, kar pred cerkvijo terja, naj plačajo. Crknjeni konsum je prevzel Renove, zato tudi njegova žena leta po hišah terja ljudi in jih zmerja: Volkovi, vse nam bodo požrli! Renove si je kar po krivici prisvojil blago v konsumu. Sedaj prodaja kar na svoj račun na škodo društvnikov. Renove je trdil v „Slovenec“, da ima njegova žena vložnega do štiri tisoč kron in da se ni treba bati, da bi kdo kaj izgubil. Pri sodnji v Škofji Loki je pa rekel, da ima žena od pet do šest tisoč kron vložnih. Kje pa sta se dva tisoča vzela? Ali jih je Renove prihranil pri konsumu? „Gospodarska zveza“ je mislila, da so Železnikarji tako zabiti, da jih bode kar tako ujela in naredila po svoje. Razdruženje se ni vršilo po postavi. Bilo je samo 40 udov navzočih, zapisali so pa da 82 oseb. To so lažniki in goljufi. Ako ni tukaj vse res, pa odgovorite, po božni goljufi v konsumu. Te novice so oriočene po želji več domačinov iz Železnikov, ki so za vsak slučaj pripravljeni odgovarjati.

Novice iz Škofje Loke.

— Debeluhastega Sinkovega silno jezi, da smo razkrili svetu, kakšen apetit ima nad želvmi. Rekel je: „Ločani so mi nevoščljivi, ker jem želve, naj jih pa še Ločani, če jih morejo.“ Za božjo voljo, gospod, Sinkovec! Ako bi v vsaki hiši in družini v Škofji Loki snedli cel post 60 želv (šildkrot) kakor Vi, kje bi dobili revni denar zato, pa tudi zmanjkalo bi želv, če bi se ljudje ravnali po Sinkovcu glede vživanja postnih jedi. Res je, sveti postni čas je, toda ne za duhovnike, ampak za druge ljudi.

— Nunska ta gospod Jane naj nam pove, kaj delata vsak dan on in prednica Marijine družbe od 12 do 1. ure popoldne. Ne zamerijo nam nam vočka Jane, če smo tako radovedni.

— Semenja na dan sv. Jedrti je bil jako dobro obiskan. Bilo je na prodaj vseh vrst blaga, kar si je pokelel kdo. Tudi „ringlispil se je sukal na živinskem sejmu. Tudi nekatere „Marijine device“ so se vozile. Pametno bi bilo, da bi duhovni gospodje tudi to zabavo prepovedali „devicam“, ker je to tudi neke vrste vrtenje, kakor ples.

— „Slovenec“ je napadel pred 3 tedni loškega učitelja gospoda Svetliča, češ, da on piše o duhovnikih. Pa se je zmotil „Slovenec“ in dobil odgovor v „Gorenjcu“. Čudno je, da „Slovenec“ nikoli nobene stvari ne dokaže, da ni res, ampak le po osebah bije, o katerih misli, da so pisale. Klerikanci naj bodo „spetrošani“, da bomo od sedaj naprej vsa njih čedna dejanja naznanili svetu. Ljudstvu se morajo odpreti oči, če se vsa duhovščina s škofom vred postavi na glavo. Naše časopise prepovedujejo zato, ker pišejo resnico. Klerikanci pa se resnice boje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. marca.

— **Pododsek železniškega odseka.** V seji tega pododseka z dne 22. t. m. je posegel v splošno debato tudi dr. Ivan Tavčar. Porabil je to priliko, da se je najprej z ozirom na to, da hoče vlada vse delavnice koncentrovati v Gorici, energično potegniti za Ljubljano, kateri je že Bilinski take delavnice obljubil, katerih pa še dosedaj nima. Istotako se je poslanec Tavčar potegnil za vipaveko železnico, katere naj se od Ajdovščine zgradi po rodovitni Vipavski dolini do Postojne.

— **Dopolnilna deželnozborska volitev** iz Kranjskega veleposelstva je razpisana na dan 17. aprila. Izvoliti je dva poslance (namesto dr. Schafferja in viteza Langerja). Uradni list prijavlja danes imenik volilcev. Vseh volilcev je 84, med njimi 47 nemškoliberalnih in 37 slovenskih in nemškoliberalnih.

— **Slovenščina — kontumacirana.** V „Miru“ čitamo naslednje senzacionalno razkritje: Kot varuh mladoletnih otrok Roze in Marije P. je Miha B. od Miha O. kot nezakonskega očeta potom rubežni izterjaval zaostala mesečna plačila v skupnem zneku 400 K Miha O. pa vkljub jasnemu besedilu dotične razsodbe tega denarja ni maral izročiti varuhu Mihi B., temveč je denar pri sodnji založil. Varuh Miha B. s to založitvijo denarja ni bil zadovoljen in ni hotel rubežni ustaviti. Valed tega tožba. Na obravnavo dne 13. oktobra 1904 pred okrajnim sodiščem v Celovcu je toženi varuh Miha B. sam brez zastopnika prišel. Miha B. je Slovenec iz kraja, ki se prištevja k slovenskemu delu celovške okolice. Miha B. je pravdo izgubil, ker na razpravi ni hotel nemško govoriti. Da se ne bo kdo na posameznih besedah lovil, sledi naj tu dobesedni slovenski prevod zadevnega dela dejanskega stana iz razsodbe od 13. oktobra 1904 o. št. C IV 31/4/2, ki slove: „Toženeec (Miha B.) odgovarja na tožbo v slovenskem jeziku. „Sodnik ga opozarja, da niti sodni funkcionarji, niti tožnikovega zastopnika namestnik slovenščine niso zmogni, valed česar da naj se nemškega jezika poslužuje, ker je sam priznal, da je nemščine zmogel. C. kr. notar dr. pl. M. na kratko (im kurzen Wege) potrdi, da je obtoženeec nemškega jezika zmogel in da je z njim opetovano v nemškem jeziku obravnaval. Tožence se še enkrat pozove, da naj na tožbo nemško odgovarja, in se ga opozori na nasledke, ako na tožbo ne odgovarja. Toženeec pa se vkljub temu brani obravnavati v nemškem jeziku. Tožnik zahteva, da naj se izreče zamudna razsodba v zmislu tožbenega zahteva. Tožnikov zastopnik pravočasno zabeleži stroške.“ Nato se je dejansko izrekla razsodba, da se toženecevaru Miha B. obsodi po zahtevi tožnika in pa da ima tožniku plačati 48 K 28 vin. stroškov. Razsodbeni razlogi se glasijo: Toženeec je sicer na razpravo prišel, vendar pa vkljub opetovanemu pozivu od strani sodnika ni razpravljal (?), temveč se je branil, na tožbo odgovarjati v njemu dobro poznatem nemškem jeziku ter je vkljub opozoritvi na posledice takega upiranja vztrajal na tem, da se poslužuje le njemu znanega slovenskega jezika. Valed tega je bilo v zmislu §§ 133. odst. 2, 396. in 442. c. p. r. na pravni spor se nanašajočim navedbam tožnika verjeti, ki po predloženih doka-

zih niso ovržene. Ker je valed tega tožbeni zahtevak opravičen, je bilo po predlogu tožnika spoznati: „Ta imate po neutajljivih listinah izpričan slučaj najgorjega zakonolomstva. Ker ni hotel nemško govoriti, je Slovenec pravdo izgubil brez daljnega raziskovanja, kdo da ima prav, on ali njegov tožnik. In to pred sodiščem, v digar okolišču celo po uradnem štetju biva nad 12000 Slovencev! Radovedni smo, kako bodo prizadete osebe ta slučaj skušale oprati. Morda se vendar vsaj enkrat dožene, da je Slovenec imel prav. Potrpite in počakajte — toda pozabili ne bomo, ker odgovor — hočemo imeti in ga bomo dobili, če ne od predsedništva c. kr. deželnega sodišča v Celovcu, pa od višje zgoraj.

— **Naše deželno sodišče, trgovinski oddelek in slovenščina.** V zadnjem času se je vpisalo, kakor smo se prepričali iz uradnega lista, v trgovinski register pri tukajšnjem deželnem sodišču več narodnih tvrdk v — nemškem jeziku. Nam se je zdelo to zelo čudno in jeli smo poizvedovati po vzrokih. In prepričali smo se, da temu niso toliko krive tvrdke same, marveč tukajšnje deželno sodišče, ki razpošilja brez izjeme na vse tvrdke, ne oziraje se na to, ali so slovenske ali nemške, zgolj nemške pozive za registriranje. Poznamo ljudi, ki so dobili takšne pozive, dasi niso večši niti besedice nemškega jezika. Tako se z 40 di, da dajo ljudje, ki nimajo dovolj odločnosti in krepke narodne zavesti, registrirati na nemški poziv sodišča svojo tvrdko v nemškem jeziku, kar ima za posledico, da je trgovinski register skoro izključno nemški, kakor da bi bile v Ljubljani in na Kranjskem vse večje tvrdke in podjetja nemška in kakor da bi bila takorekoč vsa trgovina na Kranjskem v nemških rokah. To je na vsak način nedopustno, ker so javne knjige takorekoč zrcalo našega gospodarstva in političnega življenja, in treba bo vsekakor kaj ukreniti, da se bo ravnopravnost slovenskega jezika uveljavila tudi na trgovinskem oddelku našega deželnega sodišča, čegar vodja je svetnik gosp. Elsner. Povemo g. Elsnerju odločno, da so tudi zanj zakoni in da je treba tudi njemu spoštovati ravnopravnost slovenskega jezika. Način, na kateri so se dozdej slovenske tvrdke nemški vpisovale, bi se lahko imenoval tihotapski. V bodoče zahtevamo odločno, da to preneha, drugače bomo prisiljeni napeti druge strune. Ljubljana še ni Celovec, to si naj zapomnijo gotovi gospodje. — Naše slovenske trgovce pa pozivljamo, naj v bodoče energično zavračajo nemške pozivnice za registriranje, sodišče bo jim že poslalo slovenske, dasi baje takih sedaj niti nima!

— **Iz seje deželnega šolskega sveta.** Sklenilo se je predlagati, da se za nemške ljudske šole v kočevskem, novomeškem in drnoljskem okraju nastavi posebej okrajni šolski nadzornik. Stalne sta nameščena učitelj Matija Pelko v Toplicah-Zagorju in Ida Gherbas v Zagerju. Učitelj Rafael Zupanc je premeščen iz Postojne v Podkraj. Vpokojen je učitelj Pavel Borštnik v Hinjah. Medsebojna menjava službe se je dovolila učiteljicama Ani Kočevar v Kočevju in Miheli Novak v Postojni. Nadalje se je dovolila ustanovitev enorazrednice v Trnovem, a šola v Brusnici se razširi v dvorazrednico.

— **Novim glavnim ravnateljem avstrijskega Lloydja v Trstu** je imenovan bivši komercialni ravnatelj ogrske parobrodne družbe „Adria“ v Reki, Albert Frankfurter, ki je Žid od nog do glave. Kakor poroča „Piccolo“, sklenil se je s Frankfurterjem kontrakt za 15 let in dobi ta letne plače 120.000 kron! Ta vsota je skoraj neverjetna,

Dalje v prilogi.

že se pomisli razmere, v katerih se nahaja avstrijski Lloyd. Mogoče je pa v Avstriji vse in naposled tudi to, čeprav se govori in poudarja, da je avstrijski Lloyd v strašno slabem položaju. Na vsak način pa pride ta zadeva v državnem zboru na vrsto.

— **Odlikovanje.** Cesar je podelil g. Feliks Stegnarju, o. kr. učitelju na moški kaznilnici v Mariboru, častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

— **Repertoar slov. gledališča.** V nedeljo, dne 26. t. m. se uprizori prvič izvirna narodna drama v štirih dejanjih »Testament«, ki jo je na podlagi Janko Kersnikove povesti spisal g. Otokar Kladar. Dejanje drame se godi večinoma v vasi blizu kranjsko-štajerske meje v hiši bogatega gostilničarja Topolščaka (g. režiser Dobrovolny), ki si je prisvojil na čuden način svoje premoženje ter si ob začetku igre tudi samogoltno prisvoji testament iz žepa neznanega tujca, ki se je pripeljal s pošto iz Trsta in pri Topolščaku umrl. Ta »testament«, ki ga ukrade Topolščaku Osmar-tov Tomaž, a Tomažu s silo vzame tolovajski mešetar Klander in ki se končno izkaže le kot prepis originala nasodišču, — ta testament velikanse dedščine je os, okoli katere se vrtil vse dejanje, polno veleslanin in burnih prizorov iz kmetijskega življenja v času, ko še n. bilo južne železnice. Dramatizator se ni držal tesno Kersnikove povesti, nego je vso snov prav svobodno obdelal, izpustivši marsikaj epškega in dodavši nove, dramatične prizore in svoje osebe; zlasti docela manjkajoči humor v povesti je izkušal v svoji drami vsaj nekoliko uveljaviti s komičnim tipom vaškega tepčka (gosp. Boleska), ki mu je ljubezen zmešala um. Poleg boja za testament se vrši obenem tudi boj za Brnotovo (g. Verovšek) lepo rejenko Metko (gdč. Magda Ronovská), ki jo ljubi Brnotov šepavi sin Gotard (g. Nučič) in ki jo hoče posili vzeti za ženo vdovec Topolščak, čegar sin, sementišnik Andrej (g. Tišnov), se tej ženitvi energično upira. Ta dvojni boj se završi z zmago Metke, ki je hči umrlega tujca iz Trsta ter se kot bogata dedičinja omoži z Gotardom, ki dožene, kje je pravi testament. Tolovajski Klander in slepar Topolščak pa odideta skupaj v ječo. K tej pestrega dejanja in pristno narodnih prizorov ter efektnih ensembelskih scen bogati drami je zložil znani odlični sodruidnik »Novih akordov«, g. učitelj Emil Adamič, več pevskih točk s spremljevanjem orkestra. Novo izvirno dramo je priredil za oder g. režiser A. Dobrovolny, ki igra hkratu največjo vlogo. V drami sodeluje v večjih ali manjših vlogah vse dramske osebe in operni zbor, v vlogi Metke pa debutira prvič na slovenskem odru gdč. Magda Ronovská. Predstava se vrši izven abonementa, za lože na »apar«. — V torek, dne 28. t. m. se poje prvič v tej sezoni Smetanova melodijozna in najbolj priljubljena opera »Prodana nevesta«. Ta predstava se vrši kot časten večer našega prvega opernega teoretista g. Stanislava Orželskega, in sicer izven abonementa, za lože na »repar«. — Za četrtek, dne 30. t. m., je določena kot poslednja predstava v sezoni vdrugič »Prodana nevesta«. — Za nedeljo, dne 2. aprila pa benefica dramskega osebja.

— **Kako poroča Anton Kristan?** Ze večkrat smo imeli priliko ožigosati napačna, deloma celo lažnjiva »poročila Kristanova v »Napreju«. Zadnja številka »Napreja« nam zopet nudi to priliko v poročilu o shodu, katerega je na nedeljo, dne 5. t. m. priredila Kristanova idrijska okrajna organizacija s programom: socialna-demokracija in njeni nasprotniki. Shod je bil prav dobro obiskan, udeležili so se ga pristaši vseh strank. Kot prvi govornik je bil Anton Kristan, ki je v dolgem govoru razvil socialno-demokratski program in označil istega nasprotnika. Poleg tega je govorilo še več Kristanovih pristašev, eden klerikalec in J. Novak. V svojem poročilu omenja Kristan govor poslednjega sledeč: ... in g. Julij Novak, ki je proslavljal nacionalizem v nerazumljivih pesniško navdahnjenih formah. Ubogi Julič! Smilid se nam je ter zdel kot

junak, ki je poklican rešiti narod slovenski in katerega si dekleta, sentimentalna in idealna predstavljajo kot junaka z bledim deviškim obrazom ter z veliko grozno rano na čelu. Da se vidi, kak strokovnjak je Kristan v poročanju, očitamo v kratkem govor J. Novaka. Ta je v začetku govora poudarjal, da ni imel namena priglasiti se za besedo na shodu, ker ne mara govoriti proti socialni demokraciji, a ker ga je Kristan napadel kot uradnika radi neke malenkostne napake v obč. računih, mu je dolžnost odgovarjati. Ker pa ima že govor, hoče se baviti tudi s prvim govorom Kristanovim. Konstatira predvsem, da so besede Kristanove o socialni demokraciji hinavske, ker kot take se morajo označiti, ker prihajajo od človeka ki drugače dela, kakor uči. Kot dokaz navaja: Temeljno načelo socialne demokracije je mednarodna organizacija proletarijata, pa kdo je vsled svojih osebnih kapric odtrgal idrijsko socialno demokracijo od ostale že itak šibke slovenske socialne demokracije? Anton Kristan, ki je s tem grešil proti celokupnosti organizacije! Socialna demokracija uči svobodo, kdo se zopet ni sramoval v pričo svojih pristašev izjaviti, da je govornik odvisen od občinskega odbora? Zopet Anton Kristan! Kdo propoveduje najhujši boj klerikalizmu in kdo se veže in zagovarja najhujšega idrijskih klerikalcev Oswald. Odgovor: Anton Kristan. Kdo je največji nasprotnik kapitalizmu: socialna demokracija! Kdo pa se laska največjemu idrijskemu klerikalnemu mogotcu Golju? Zopet Anton Kristan. In končno, koga je izključila socialna demokracija iz svoje srede: Antona Kristana. Na podlagi teh neovrgljivih dejstev je opravičeno rečeno, da če Kristan govori o socialni demokraciji onečašča načela iste. Nadalje reagira govornik na pridevek »nacionalist«, kojega mu je nadel Anton Kristan. Izjavlja, da se mu tega ni treba sramovati, in je pravega narodnjaka opravičiti tudi z vseobčega človeškega stališča, da je narod del celote človeštva, in če so deli zdravi, življenja sposobni, je tudi celota zdrava in kreпка. Omenjal je v svojem govoru Kristan, da je bog ustvaril človeka, ne Nemca, Slovenca itd. zavrača to trditve, da je narava vzgojila narode in jim naložila poleg pravice obstoja, tudi dolžnost brigati se za svoj obstanek. In v tem smislu je popolnoma utemeljeno naravnim potom, da kot člani slovenskega naroda skrbimo in posvečujemo vse svoje moči napredku istega. Pojasi obširno in natančno še zadevo glede napake v občinskem računu, glede koje ga je v »Napreju« najhujše napadel, in s čimer je pokazal Kristan svoje klečepastvo pred Oswaldom. Ker pa bo imel priliko Kristan v tej zadevi drugod opravičiti svoje napade, ne pišemo o tem več. Zavračal je končno očitane Kristanove, da nima pojma o ljudski dostojnosti, ker je Kristan sam danes največ grešil proti isti, ko je govoril o človeških »gobcih« in da je treba »takim ljudem v obraz pljunuti«. To je pač neumevanje ljudske dostojnosti a ne ono, če se Oswaldu očita laž. Končal je z zahvalo govornika, da se mu je dovolila tolika svoboda govora, in da so ga navzoči mirno poslušali. Tako je bil v resnici ob kratkem govor J. Novaka. Ne najdemo prav nič nerazumljivega, bile so besede odkritosrčne in resnične. Lahko rečemo, da se še ni nikdar na socialno-demokratskih shodih s tako mirnostjo poslušalo nasprotnega govornika, ki bi v tako ostrih besedah žigosal postopanje njihovega voditelja. Nič ni bil ubog Julič, in Kristan naj bi bil pomilovanje obdržal le zase, saj je prvi dosegel velik moralen uspeh, zadnji pa tak poraz, da ga bo še dolgo pomnil. Med govorom Novaka je Kristan prisiljen patetično ječal vedni medklic »servus«, dokler ga ni govornik zavrnil, da je za socialnega demokrata nedostojno, če se poslužuje pozdrava sužnja. Kaj klavirno je odgovarjal Kristan, kar je umljivo, saj dejstva je težko utajiti in tudi zaviti jih ni lahko. Ne bi bili pisali o tem shodu, če bi ne bil skušal Kristan na tako neumen način osmešiti narodnega govornika. Onih 600 udeležnikov pa iz »Napreja« lahko spozna, kak resnično ljub in farbar je Anton Kristan. Če bi bil Kristan povedal poslušalcem resnico na shodu, moral bi sebe označiti ne kot nasprotnika, ampak kot grobokopa idrijske socialne demokracije.

— **Obrotni jubilej.** G. Ludvik Stricelj je obhajal večeraj v ožjem krogu prijateljev tridesetletnico svojega samostojnega obrtnega delovanja v Ljubljani.

— **Velik simfoničen koncert v »Narodnem domu«.** Tukajšnja vojaška godba bo v prvem tednu aprila v »Narodnem domu« priredila velik simfoničen koncert, ki bo v svojem programu obsegal večinoma velike slovenske simfonične skladbe skladateljev Dvořaka, Smetane, Čajkovskega in drugih. Koncert bo osobno vodil vojaški kapelnik gospod Teodor Christof. Ta koncert bo priredila vojaška godba 27. pešpolka v korist

naši Glasbeni Matici in bo ena najznamenitejših velikih koncertnih prireditvev sezone.

— **Slovensko trgovsko društvo »Merkur«** vabi svoje člane in sploh trgovstvo na sestanek, ki se vrši danes ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Razpravljalo se bo o dokazu vposobljenosti v trgovskem obrtu. Z ozirom na to važno vprašanje nadejamo se obile udeležbe.

— **Slovensko tamburaško društvo »Triglav«** priredi v soboto dne 25. marca svoj »koncert« v gostilni pri »Raku« s igro in š. livo pošto. Spored: Tamburanje. Burka v enem dejanju: »Bacek v strahu« in šaljiva pošta. Vstopnina 30 vin. za osebo.

— **Iz Kranjske gore** se nam piše: Odkar ste zadnjič v »Narodu« nekoliko okrcali našega zaljubljenega in preknusnega organista Franceljina, nima tukaj nič več obstanka, ampak je začel spravljal skupaj svoja šila in kopita in jo najbrž v kratkem pobriše »sam Bog ve kam.« Sicer je težko zanj, zapuščati lepo in prijazno vasico, ki mu je donesla marsikaj božjak v njegovo globoko malho in kjer je užil toliko veselja in radosti. Pa že ni drugače. Franceljina pa povemo, da se ne bomo jokali ob njegovega odhodu in da ga nihče ne bo zadrževal, kamor ga srce vleče. Naši možje dajo tistemu podporo, ki je vreden in potreben, kar se pa o Franceljina ne da brez pomisleka trdit.

— **Vinski semenj v Krškem.**

— **Kupci.** — Kakor smo že večeraj poročali, je bil tudi ta semenj dobro obiskan in tudi kupčija je bila prilično prav dobra, kajti samo pri zapisnikarju zglaseeni kupci so nakupili čez 1000 hl (okroglo 2000 avstr. veder) vina. Mnogi kupci pa se niti niso prijavili, zlasti oni, ki so sklenili kupčijo v raznih gostilnah. Na semenju so vina kupili: Franc Dermastija in Anton Vilfan — Ježice; Valentin Mrak (gostilna pri »Levu«); Alojzij in Avgust Zajec, Marija Mikuz, Peter Križ (gostilna pri »Zvezdi«); Franc Zakotnik, Tomaž Bizil in Frie Novak (hotel »Mirna«), vsi iz Ljubljane; Josip Cepjati — Trojane; J. Falešehini — Straža; Josip Zupančič — Dolško; Gregor Jeras — Gameljne; Jakob Kolenc — Goričane; Andrej Mejač — Komenda; Ivan Markez — Bohinjka Bistrica; J. Thaler — Železniki; Anton Medvešek — Ger. Gameljne; Valentin Kolenc — Čemšenik; Anton Burger — Hrušica; Josip Arhar — Vižmarje. Pripravljeni smo objaviti imena še drugih kupcev, ako nam ista sporoče pod naslovom: Fr. Gamb. v Ljubljani.

— **Dobrna pri Celju** je dobrnskim nemčurjem silno pri srcu, zato jo hočejo na vsak način dobiti v svoje roke. Ko se približujejo zopet občinske volitve, delajo na vse kriplje, da bi preverili slovenske volilce, da ni bolj skrbnih ljudi na svetu za blagor kake slovenske občine, kakor so ravno dobrnski nemčurji. Za svoj cilj so si pa izbrali že take agitatorje, da bi jih moralo biti sram, če bi imeli le količikaj pameti v glavi. Plašani nemčurjski hlapi so prišli in rekli slovenskim volilcem: »Ti, naše može moraš voliti! Ti bodo skrbeli za občino. Doklad ne bo no benih, davka ne, še denar bomo iz davkarije dobivali. Če boš pa s »Slovenskami« volil, ti bodo v vinogradu rastle kisle bruske in volom bodo rastli rogovi na hrbtu.« Take bedastoče odpirajo ljudstvu le oči in bude v njem narodno zavest, zato je pri čakovati, da bodo dobrnski Slovenci z nemčurji ravno tako naredili, kot je bilo v Tebarjih.

— **Utopljenec** so našli pred večerajšnjim pri samskem mostu v Trbovljah. Identiteta zelo segnitaga trupla se še ni mogla dognati najbrž pa je utopljenec neki 30letni rudokop iz Zagorja, ki je februarja nenadoma izginil.

— **Ustrelil se je v ponedeljek 20. t. m. v kavarni »Secession«** v Mariboru 22letni natakarc Franc Šavkovič. Samomorilec se je najprej napil šampanjca in se na to ustrelil. Bil je takoj mrtev.

— **Mrtvega je vozil.** Dne 13. t. m. zvečer je vozil posestnik Kager iz Lučan bolnega Godelna v mariborsko bolnišnico. Ko zavijel v Maribor proti bolnišnici, se ozre na bolnika in vidi, da je mrtev. Ker trupla v bolnišnici niso hoteli sprejeti, moral je voznik peljati mrtvega v mrtvašnico na pokopališče.

— **Nevarna igrača.** 20letni hlapec Ivan Novak iz Potoka, občine L. Lovrenca, se je igral v nedeljo popoldne s nabasanim samokresom. Pri tem se je samokres sprožil in krogla je zadela v bližini stoječega Ivana Lepca iz Mačjega doła, mu orodila prsi in šla na hrbtu ven. Ranjenec so hitro izročili v zdravniško oskrbo.

— **Samomor?** 73letni Ivan Štrukelj je 19. t. m. izginil iz Gradca. Ker so našli njegovo suknjo na ne-

kem mostu, je skoraj gotovo, da je skočil v Muro.

— **Tatinska druhal.** Kakor smo že večeraj in predvečerajšnjim poročali, prišla je tržaška policija množico ljudi, ki so kradi, kjer so le mogli. Policija jim je prišla na sled na ta način, da sta se dva tatova skregala pri razdelitvi ukradenega denarja. Lopovi so v teku dveh let storili 83 vlovov in pokradli čez 400.000 K. Največje tatvine so bile: pri juvelirju Montanari vrednosti za 20.000 K, pri vinskem trgovcu Lugnevič 33.659 K, okrajni bolniški blagajni 10.000 K, Schenker & Comp. 10.000 K, pri knjigotraču Schimplu 3600 K itd. Tatovi so nekoč celo pri belem dnevu odnesli železno blagajno firme Chierini in vzeli iz nje 5000 K.

— **Stavka pri Matjanu še vedno traja.** V delo so vstopili le rezbarji, tapetniki in strugarji. Mizarji pa vztrajajo do danes še pri tem, da ne sprejmejo akordnega dela in da se morajo širje odpustiti mizarji vzeti tudi nazaj.

— **Nesreča.** Sinoči je šla soproga vpkokjenega podpolkovnika Pella pl. Fahrenau iz gledališča in padla na Fran Josipa cesti tako nesrečno, da si je zlomila roko. Poškodovana je baje hotela s ceste stopiti na hodnik, katerega pa z nogo ni dosegla, ampak samo zadela in pri tem padla. Odvedli so jo v stanovanje k »Maliču«, kjer je dobila zdravniško pomoč.

— **Delavsko gibanje.** Večeraj se je odpeljal z juž. kolod. v Ameriko 10 Slovencev in 20 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 27 Hrvatov. — V Heb je šlo 180, v Maran 90, v Incest 100, v Hrušico pa 40 Hrvatov. — V hrvatske šume je šlo 70 Slovencev, na Dunaj 200 Lahov, na Jesenice pa 40 Macedoncev. — Iz Hrušice je prišlo 100 Hrvatov, 25 Macedoncev in 40 Ogrcev. Tudi 10 Hrvatov je prišlo peš iz Jesenice, ker tam pomanjkuje dela, a tudi denarja nimajo za vožnjo.

— **Izgubljene in najdene reči.** Suzukinja Ana Kavčičeva je izgubila tri bankovce po 20 K — Realac Henrik Pajar je našel denarnico s srednjo vsoto denarja. — Izgubljena je tudi zlata ženska ura z zlato kratko veržico.

— **Koncert »Društvene godbe«** se vrši: V soboto, 25. t. m. od 10.—12. ure popoldne v »Sviciariji«; zvečer od 9.—2. ure v »Narodni kavarni«; v nedeljo, dne 26. t. m. od polu 4.—6. ure popoldne v »Sviciariji« in zvečer od polu 8.—12. ure društveni koncert »pri Levu« (g. Mraku).

— **Hrvatske novice.** Desetletnico je obhajala te dni v Zagrebu podružnica praške tovarne gasilskega orodja R. A. Smekal. Ta trdka je po Slovenskem dobro znana, ker ima za poslovanje našega očjega rojaka gosp. Frana Samso, ki je preskrbel že nad 70 slovenskih požarnih društev z orodjem in opravo. — Za konzulja v Baru (Antvori) je imenovan Vladimir pl. Budisavljevič, sin zagrebškega velikega župana. — Strašno praznovanje. V Lipovu je nekdo odprl grob, katerega so pokopali že pred 9 leti kmeta Mato Stupića ter mu odrezal in odnesel obe roki. — Mestnega policajsa so ustrelili v Mitrovici trije pijani kmetijski fantje, ker jih je policaj svaril, naj ne razgrajajo. — Veliko pomanjkanje krme je po celi Liki. Živino morajo po slepi ceni predajati, da jim glada ne pogine.

— **Najnovejše novice.** — Demonstracija čeških rekrutov. V Brno so se pripeljali k naboru mladeniči iz občine Babiš na treh vozovih, ki so bili prirejeni kakor mrtvaški vozovi. Oviti so bili namreč s črnim suknom in venci, a ž njih so plapolale črne zastave. Na velikih črnih deskah so imeli vozovi sledeče napise: »Gremo, ker moramo iti! Kdor bo potrjen, postane suženj! Naše življenje hočemo imeti; našo dušo in naš jenzik ubijajo! Armada je grob naše mladine, ječa naše svobode!« Orožniki so napise konfiskovali.

— **Avstrijska vojnja eskadra** je prišla v Carigrad, kjer je sultan poveljnika, konteradmirala viteza Pietruskega, sprejel ter se mu — zahvalil za obisk eskadre.

— **Sleparstva pri poštni hranilnici** je zakrivil na Dunaju njen viši računovodja Jos. Polehnja. Pri aretiranju se je hotel ustreliti, a si je le roko prestrelil.

— **Sobana umorila** in oropala? Na Dunaju so zaprli Celovčanko Kubovsko, ker je sumljiva, da je leta 1903. umorila in oropala svojo sobana Köhalmija.

— **Maksim Gorkega** je povabil gledališni ravnatelj v Monakovo k premijeri njegove drame »Na dnu«. Gorke je odpisal, da se je pisмено zavezal, da ne zapusti Rusije.

— **Straža cesarja Viljema.** Kakor znano, namerava nemški cesar Viljem mesec april preživeti s svojo

soprogo v sileškem mestu Taormini. Za njegovo varnost pošlje italijanska vlada v Taormino cel polk pešev, 50 orožnikov, 20 tajnih redarjev in 4 redarje na biciklih.

— **Davek na gledališke vstopnice.** Nemški finančni minister si je izmislil premeteno osnovo, da priskrbi državni blagajni nov vir dohodkov: obdačiti hoče gledališke vstopnice. Kakor javljajo iz Berlin, cela javnost glasno protestuje proti tej nameri. Najuglednejši umetniki in učejaki, parlamentarci in mnogi drugi so podpisali protest, v katerem se trdi, da je nameravano obdačenje naperjeno proti kulturi, da zadà udarec najširšim slojem občinstva, ki imajo izobrazbo, a denarja ne. Dalje se trdi v protesta, da se v Nemčiji povsod zametuje ponatiz izobraževalnih spisov. Protest zahteva, da vsakdo povzdigne svoj glas, da se odpravijo te razmere.

— **„Mož in žena.“** Pod tem naslovom je spisala sloveča ameriška pisateljica, gospa Perkins Zilman, obsežno knjigo, v kateri razvija svoje nazore o stališču ženske v človeški družbi. Neizprosno biča današnje moderno gospodinjstvo in neumne običaje, ko se misli, da delo dela sramoto takozvanemu gospodskemu stanu. Stvarno dokazuje, da pošteno delo ni nikomur v sramoto, ker je delo najnaravnejša pot k napredku in svobodi narodov in posameznikov. Res da delo provzroča žuljave roke, da vsled prahu poka nežna kožica na rokah, da je pri ognjišču posebno poleti neprijetno, da se mnogokateri pristidi baviti se z otroki, da se pri branju utrujajo oči, pri pisanju pa se krivi hrbet, toda vse to je naravna potreba za vsakogar in nedelavnost je najhujša rana človeške družbe.

— **Nesreča na morju.** Potniški parnik »Kairo« je 6. t. m. zadel ob skalo, ravno ko je hotel zapeljati v aleksandrijsko luko. Bilo je po noči. Kapitan je spuščal rakete, toda nobene pomoči ni bilo od nikoder. Ker se je začela ladja nagibati na stran, pometali so večino naloženega blaga v morje, da bi se morda ladja vzdignila. A vse zastonj. Ladja se je vedno bolj nagibala na stran, dokler ni vdrila voda v kajite. Strašna zmešnjava in obupni kliči so nastali med potniki, katerim je voda segala že do prsi. Električna razsvetljava je ugasnila, da so bili vsi v temi, toda od nikoder nobene pomoči. Šele proti jutru se je posrečilo kapitanu spraviti potnike in moštvo v čolne, da so se rešili, vse pa, kar so imeli seboj, so požrli nenasiljivi valovi. Med potniki je bil tudi igralec Novelli s svojo družbo, ki bi morala prihodnji dan v Aleksandriji nastopiti. Ker pa so vsi kostumi in drugi rekviziti zapadli morju, je morala predstava izostati. Neka njegova igralka je napol znorela.

— **Čudno žensko maščevanje.** V Balutah pri Lodzu (rusko Poljsko) je tovarniški delavec Bybički zapodil svojo ženo, mater štirih otrok, ter si vzel v hišo mlado ljubico. Čez nekaj dni pa je prišla nepričakovano v možovo stanovanje njegova prava žena v spremstvu mnogih prijateljic in sosedinj. Zgrabila je svojo tekmovalko za lase ter jo izvelkla na ulico. Tu so jo njene tovarišice do nagega slekle ter jo namazale s kotranom. Nato so ljubico ob viharjem smehu zbranega občinstva spodile po ulici. Zgodilo se je namreč to v najživljnejši ulici v navzočnosti stotine mladih in starih gledalcev, a nihče se ni hotel ganiti, da bi razjarenim ženskam iztrgal žrtev.

— **Državni pravdnik — zagovornik.** Lani je vzela neka budimpeštanska pevka za svojega sina nekega gimnazijca kot instruktora. Kmalu pa se koristinja ni zadovoljila, da bi bil dijak samo instruktor, temuž tudi njen ljubimec. Neizkušeni mladenič se je res dal zapeljati, začel zanemarjati nauke in celo svoje starše. Zaman je dijakova mati prosila zapeljivko, naj ji vrne sina, končno pa je pri sinu vendar zmagalo materino srce, da se je odrekel zapeljivki. To je koristinja tako razjezila, da je dijak ovadila sodišču, češ, da ji je poveril denar. In res je bil dijak obsojen v 8dnevni zapor. Pri prizivni obravnavi pa je sam državni pravdnik uvidel dijakovo nedolžnost ter toplo priporočal, naj ga oprost, kar so je tudi zgodilo.

— **Nova nevarna pasja bolezen** se je pojavila pod imenom »Stuttgartska pasja kuga«, ker so jo najprej v Stuttgartu opazili. Ta bolezen je nalezljiva med psi in ima navadno posledico smrt. Lani se psov vsake starosti in spola, pa tudi vsake pasme. Sicer popolnoma zdravi in živahni psi postanejo naenkrat žalostni in pobiti, se ne zmenijo za svojo okolico, noben klic jim ni mar, skrivajo se, ne uživajo niti najpriljubljenejši jedi, medejo zaužito hrano nazaj, z blatom gre pa kri od njih. V gobou se jim nabira groz in jezik jim oteče. V kratkem jih je le kost in koža, ki izgubi svojo elastičnost, temperatura pade pod 36° C in pes kmalu pogine brez kake težave. Cela bolezen traja od 24 ur do 8 dni. Le takojšnja razumna zdravniška pomoč more rešiti psa.

Književnost.

— „Učiteljski Tovariš“. Stev. 12. Vsebine: Drugače na Du naju, drugače doma. — Naš denarni zavod — Važna razsodba o naših petletnih. — Poziv učitelstva proti klerikalizmu v Istri. — V ofenzivi. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Listnica uredništva. — Inserati.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. marca. Današnja seja poslanske zbornice je jako številno obiskana. Razpravljala se o imunitetnih zadevah. Zbornica je dovolila sodno postopanje proti dr. Žitniku. Velika debata se je vnela pri slučaju vsenemca Haucka. Contra sta govorila soc. demokrat Rieger in vsenemec Bareuther, pro pa klerikalca pater Schöpfer in dr. Schlegel.

Dunaj 24. marca. Pri predsedniku poslanske zbornice grofu Vetterju je bilo danes posvetovanje klubovih načelnikov, katerega se je udeležil tudi minister grf Bylandt-Rheidt. Sklenilo se je, da bo seja v ponedeljek popoldne in v torek dopoldne. Agrarci so izjavili, da bodo v vsaki seji predlagali poimensko glasovanje, naj se postavi znani Peškov predlog na dnevni red. Minister Bylandt je naznanil, da se začne velikonočne počitnice 11. aprila.

Dunaj, 24. marca. Oficijozno se naznanja, da za vlado neugodni izid glasovanja v železniškem pododseku ne bo imel nikakih konsekvenc. Witte bo počakal, kaj poreče odsek sam.

Budimpešta, 24. marca. Danes je bil Tisza zopet v avdienci pri cesarju. Situacija je nespremenjena skrajno kritična. Petrograd, 24. marca. Načrt finančnega ministra glede novih davkov v vojne namene je odobren.

Petrograd 24. marca. Ministrski komite se je izrekel za odpravo preventivne cenzure.

Petrograd 24. marca. V okrožju Kutajskem je razglašeno obsedeno stanje in to zaradi kmetskih puntov. Zapovednikom okrožja je imenovan knez Orbeljani.

Petrograd 24. marca. Razni listi trde, da odstopi vojni minister general Saharov. Kot njegova naslednika se imenujeta generala Komarov in Roediger.

London 24. marca. Francosko brodogradje je dobilo naročilo priti 31. t. m. v Tanger. Tedaj pride tja cesar Viljem.

Rusko-japonska vojna.

Berolin 24. marca. „Berliner Tagblatt“ se brzojavlja iz Petrograda, da pojde veliki knez Nikolaj Nikolajevič že tekem prihodnjih dni na bojišče, da se na svoje oči prepriča o stanju ruske armade.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Bližajoča se realizacija aprilovega engagementa in lepo vreme skrčilo je žitni trg, predvsem pšenične cene znatno. Dolgotrajen odpor, katerega je vršila stranka hosistov mesece in mesece, podlegel je ta teden ter moral dan za dnevom zadovoljevati se z izgubami na cenah. Tako obsežne mlačnosti in tolikih izgub v teku enega tedna že dolgo nismo imeli. Vzpričo stagnacije, ki je morila žitni trg že več mesecev, bi bilo to že davno pričakovati, toda imetelji so ostajali trdovratno v rezervi s svojimi zalogami, kar je bilo ravno vzrok, da se ni mogla stranka besistov preriti do krmila.

Pšenica je izgubila za april do 60 vin., skoro toliko tudi za maj, edini oktober kurz zaznamuje manjšo izgubo. Efektivno blago naznanja v Budimpešti do 40 vin. pupusta, seveda pa iz tega ni sklepati, da je blago v istem razmerju ceneje dobiti na postajah. Imetelji sicer upoštevajo, nižje

borzne cene, branijo pa se istočasno oddajati blago v istem razmerju ceneje.

Koruzna vzdržuje svoje cene v celem obsegu. Dočim pšenica odnehava, je koruzna raje jačja. Za manj smo imeli pred tednom kurz 15:32, med tednom že 15:40, včeraj zopet 15:32.

Oves se giblje nekam nespremenjeno, efektivno blago bi se potom limita semtertje dobilo 5 vin. ceneje, nego pred tednom.

Moka notira po večem še nespremenjene cene, mora pa se že zadovoljiti z nekaterimi popusti, kar velja se veda le za večje odjeme.

Sladkor. Cene za rafinado domalega iste, kakor pred tednom, v temelu raje nekoliko trje, ker notira surovina višje. Ponudbe za novo kampanijo se prično s 1. aprilom. Za Avstrijo, Francijo in Nemčijo se naznanja, da se bo do 15% več posejalo. Pričakuje se tudi hud konkurenčni boj med rafinerijami, vsled česar bi bilo bržčas priporočljivo, na prve oferte ne polagati prevelike važnosti, ker ni izključeno, da dobimo v teku časa nižje cene.

Kava notira nespremenjeno.

Rižu so pred par dnevi mlini cene za novo kampanijo dvignili za celo krono, poleg tega pa ponudbe za nekatere vrste zdrobljenega riža trgu odtegnili ter oddajajo danes na sklep le 20% zdrobljenega in 80% boljših vrst riža, samo zdrobljenega pa ne. Tendence hosira vsled nedostajanja robe v produkcijskih krajih. Japonski riž se letos na trgu niti ni pojavil, druga roka, ki je slučajno še kaj japonskega riža imela, mu je zato cene dvignila.

Petrolej notira nespremenjeno. V Trst sta prišla 2 vagona Standard-petroleja od neke manjše takozvane rafinerije. Izmed teh bi moral preiti 1 vagon v Trstu v konzum, toda oblastvo ga je vsled prevelike vžigljivosti (skoraj kakor bencin) konfisciralo. Drugi neprodani vagon pa se nahaja v nekem skladišču v Trstu ter ga prodajajo pod imenom „Standard“ po Kranjskem — seveda nekoliko ceneje. Ker je nevarnost, da bo petrolej pri prihodu konfisciran, naj si p. n. odjemalci to blagohotno zapomnijo. Vžigljivost ne sme biti po Abelu pod 21° Celzija.

Spirit naznanja nadaljne nižje notacije.

Našim odjemalcem!

Tovarna testenin se bliža svoji dovršitvi. Ne bomo navedli ne skrbi ne truda, ki smo ga imeli pri zopetni zgradbi in presnovi, niti posledic udarca, ko nam je uničil požar našo staro tovarno, saj smo dobili tolikanj izrazov simpatije, ne le od cenjenih trgovcev, temveč tudi od strani spoštovanih konsumentov, da nam je to dalo moč, poprijeti se dela s podvojeno silo.

Udarec nas je našel popolnoma nepripravljeni, in ker nam je bilo na tem, tovarno ne le opremiti z novejšimi napravami, temveč jo tudi zgraditi za večjo produkcijo, nam ni bilo vsemu naporu mogoče prej z izdelovanjem pričeti.

Nikdar si nismo mislili, da si more kako podjetje v vseh krogih pridobiti toliko zaupanja, kot ga je naše deležno postalo. Zdi se nam, kot bi bilo naše podjetje nekaka narodna last, da se je narod veselil, ko je videl, da raste in procvita, a se žalostil, ko nas je zadela nesreča. Ako imamo ob strani tako zaupanje, potem se ne bojimo udarca in naj je bil še tako ljut.

Od vseh strani nam dohajajo vedno vprašanja, kdaj vendar pričnemo. Pisma govore, da se šele sedaj ve prav ceniti naše testenine, ko jih ni; slišali smo celo, da so po požaru naše testenine iskali in plačevali po dvakratno višji ceni kot prej. Večina trgovcev nam piše, da ne prodajajo testenin, odkar so jim naše pošle, ker se je vsak poskus, vpeljati druge, izjalovil.

Ne bode trajalo dolgo in naše testenine se bodo zopet dobivale. Dal Bog, da jih ne bi nikdar več zmanjkalo. 919—2

Prva kranjska tovarna testenin

Žnideršič & Valenčič

II. Bistrica (Notranjsko.)

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domalega zdravlila, katero se dá tako mnogostoransko porabiti, nego „Mollo-vo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže s njim, kadar koga urga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica K 1:90. Po poštnem povzetju pošljita to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozhah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 7—4

Učinek presenetljiv. Ob pričetku nahoda skoro nezmotljiv uspeh. 684—7

Domache dežnikarstvo se je izza nekoliko let povzpelo precej in občinstvo prihaja do prepričanja, da imajo domache znamke nasproti zunanjim izdelkom odločno prednost zaradi elegancije, solidnosti in — last not leat — tudi zaradi nizkih cen. Zlasti se odlikujeta znamki Romulus (po'avi) in Remus (čista svil.)

Ideal gospodinj, odpravljanje tako zopnega kuhinjskega duha, je moči doseči samo s „Kunrolom“, zajamčenim toščo kosovega oreha, ki se na patentovan način izdeluje v izvrstni kakovosti in ki ga poklicani krog, osobito zdravniške avtoritete, priporočajo najtopleje. Pred manjvrednimi sleplino podobnimi posnetki najno svarimo.

Zdravitev sopil. Ze na malenkostne obolenosti sopil je treba obratiti vso pozornost že izpočetka, da se ne razširi preveč posebnosti pri ljudeh, ki so kakorkoli podvrženi jetiki ali skrofuloznosti, ker je pozneje vsako zdravljenje brezuspešno. Bolezni na sopilih se najbolje zdravijo z dr. Hoffmannovimi Glandulocinomi tabletami, ki jih izdeluje tvornica dr. Hoffmanna nasl. v Meerane na Saškem in ki želodcu ne škodujejo. Več brošura, ki jo na željo pošlje firma gratis in franko.

Pri kroničnih katarjih v jabolku in sapniku se je

rogaški „Styria-vrelec“ izvrstno obnesel kot voda za grgranje.

Mlačne kopeli enkrat ali dvakrat na teden so jako umestne za ohranitev svežosti, zdrave polti, vendar je pa koža zaradi množice mlačne vode po kopeli občutnejša, ker izgubi velik del naravne tolsče in rada poka in postane raskava. Po dobrem milu ni pr. po Sargovem gliceriovem milu, ki je že 60 let v rabi, dobi koža naravno tolsčo in ostane mehka, bela in nežna. Če telo po kopeli pomažemo z Sargovim gliceriovim orčm. ad Adoncinom in nato s finim suknom obdrgnemo, (ker za telo za došča le tanka gliceriova prevleka, si dosti koristimo, ker je to izvrstno čistilo za staro in mlado.

Francovo-varski Lithion-kiselina Natalie-vrelec je se pri obolenosti na mehurju in ledvicah po kliničkih in zdravniških avtoritetah preskusil in kot izvrsten odobril. Prednosti: Ima najmanj apna! Vsepošeno ženo na vodo! Ima prav posebno prijeten okus! Dobi se v vseh zalozhah mineralnih vod in v lekarnah, kakor tudi naravnost pri francovo-varski razpošiljalnici mineralnih vod.

L. LUSER-jev obliž za turiste.

Priznana najboljša sredstvo proti kur-885 Jim očesom, žuljem itd. 4

Glavna zaloga: L. SCHWENK-ova lekarna Dunaj-Meidling.

Za Me- Luser-jev obliž za turiste po K 1:20. Dobiva se v vseh lekarnah.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se napravljiva kavina pijača. ooo Zahtevajte le izvrstne zavoje z imenom KATHREINER.

Forman proti nahodu

Škatljica 40 vin. Po vseh lekarnah.

Želodec prebavlja in čisti. Da pa zamore zadostiti obema svojima nalogama, ga ne smemo niti v enem niti v drugem oziru preveč napejati, temveč skrbeti, da se mu to dvojno delo kolikor možno olajša. Izvrstno sredstvo v ta namen je dra. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja, c. kr. dvornega založnika v Pragi, ker pospešuje prebavljanje in povzroča lahko odvajanje brez bolečin. Dobi se tudi v tukajšnjih lekarnah. b

Gosp. Juliju Schaumann-u, lekarnarju v Štokaravi.

Buffalo, N. Y. Sev. Amerika 12. februvarja 1902. Prosim, da mi blagovolite poslati še dve škatljici želodčne soli, kakoršno sem že imel in s katere uspehom sem prav zadovoljen. S spoštovanjem

Jožef Pavlovic. Sanskimost (Bosna), dne 16. septembra 1899. c 164—1

Pristno se dobiva pri izdelovalcu Juliju Schaumann-u, deželskem stanovskem lekarnarju v Štokaravi, dalje v vseh tu in inozemskih lekarnah. Cena škatljice K 150. Razpošilja se s pošto vsak dan, a ne manj kot 2 škatljici.

Edini od profesorjev in zdravnikov proizkušeni in priporočeni zobni lek brez kisline je c. in kr. dvorn. zobozdravnik dr. J. G. Poppa na Dunaju, XIII/6, pristni

Anatherin

Pristen le v gorenji steklenici z modro franc. etiketo v zlatem tisku in mojo firmo po K 280, 2 K in 1 K.

Vašo Anatherinovo ustno in zobno vodo rabim že več let in se bojim, da me začno takoj boleti zobje, ali pa da jih celo izgubim, če je ne rabim. Vaša ustna voda mi ohrani zobe sveže in zdrave.

A. Spitalsky, veleposelnik. Anatherinov zobni creme v lončkih brez tako škodljivega „mila“ je zelo prijeten, osnaži zobe popolnoma, da postanejo bleščeči, beli in zdravi. Cena 60 h. Dobiva se povsod, kakor tudi v glavni zalogi pri gosp. lekarnarju J. Mayerju v Ljubljani. 4 3546—4

Samoigralni mandolinski orkestrion

najnoviješe, najdovršenejše konstrukcije.

Za koncertno in plesno godbo, za restavracije, koncertne in plesne dvorane.

Čudovito ceno.

Odična lepota glasov, moderna izvršitev pod polnim jamstvom.

Pošiljam na najmanjše obroke brez po- viška cene. — Prospekti gratis in franko.

S. Zangl na Dunaju,

IV., Favoritenplatz 2. 872—2

Edini zastopnik in tvorniška zaloga firme Kuhl & Klatt v Berlinu.

Proti zobobolu in gnilobi zob Izborno deluje dobro znana antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobni prašek

1 škatljica 60 vin.

Razpošilja se vsak dan s obratno pošto.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinalnih

vin, specijalit, najfinjših parfumov, kirurgičnih obvez, sve- žih mineralnih vod 1. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu. 22—18

Zdravilski konjak zajamčeno pristni vinski destilat pod stalnim kemiškim nadzorstvom. Destilerija Camis & Stock Trst-Barkovlje. 1/2 steklenica K 5.—, 1/4 steklenica K 2:60. — Na prodaj v boljših trgovinah. 30

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:

Za družbo vs. Cirila in Metoda Gosp. Fran Kovač, gostilničar in vinski trgovec v Podbrdu ob Bači 55 K nabral povodom pohoda na imendan vrlega g. Jos. Murnika v njegovi gostilni pri čaši izbornega vinca. — Gospod L. Fürsager, trg. v Radovljici 20 K mesto venca povodom smrti svojega predragega očma gosp. Viktorja Kanca. Skupaj 75 K. — Živel! Srčna hvala.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 23. marca 1905.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	100:30	100:50
4% srebrna renta	100:25	100:45
4% avstr. krona renta	100:45	100:65
4% „zlat“	119:90	120:10
4% ogrska krona	98:05	98:25
4% „zlat“	118:60	118:80
4% posojilo dežele Kranjske	99:50	101:—
4% posojilo mesta Spiljet	100:50	101:50
4% „bos. hero. žel. pos. 1902“	100:—	100:—
4% „bos. hero. žel. pos. 1902“	101:50	102:45
4% češka dež. banka k. o.	100:15	100:65
4% „zlat“	100:15	100:45
4% „zlat“	101:50	102:50
4% „zlat“	107:60	108:60
4% „zlat“	100:10	101:—
4% „zlat“	100:50	101:20
4% „zlat“	100:05	101:—
4% „zlat“	100:—	101:—
4% „zlat“	100:75	101:75
4% „zlat“	99:—	—
4% „zlat“	99:50	100:—
4% „zlat“	319:15	321:15
4% „zlat“	101:20	102:20

Srečke.	Denar	Blago
Srečke od 1. 1860 1/2	189:50	191:50
„ „ 1864	283:—	286:—
„ tizske	172:—	174:—
„ zem. kred. I. emisije	307:—	317:—
„ „ II.	306:—	314:—
„ ogr. hip. banke	279:—	283:—
„ srbske a fra. 100:—	110:—	114:—
„ turške	142:60	143:60
Basilika srečke	24:65	26:15
Kreditne	485:—	495:—
Inomoške	79:—	83:—
Krakovske	86:—	90:50
Ljubljanske	66:50	72:—
Avst. rud. križa	56:50	58:50
Ogr.	37:25	39:25
Rudolfove	65:—	69:—
Sačoburške	75:—	81:—
Dunajske kom.	535:—	645:50

Deležnice.	Denar	Blago
Južne železnice	91:50	92:50
Državne železnice	657:50	658:50
Avstr.-ogrške bančne delnice	1644:—	1653:—
Avstr. kreditne banke	675:25	676:25
Ogrske	786:—	787:—
Živnostenske	249:75	250:25
Premogopok v Mostu (Brüx)	616:—	620:—
Alpinske montan	517:10	518:10
Pražke žel. indr. dr.	2590:—	2606:—
Rima-Murányi	634:50	635:50
Trbovjske prem. družbe	251:—	256:—
Avstr. orožne tovr. družbe	578:—	582:50
Češke sladkorne družbe	166:—	167:—

Valute.	Denar	Blago
C. kr. cekin	11:34	11:36
80 franki	19:07	19:09
20 marke	23:46	23:54
Sovereigns	22:92	24:—
Marke	117:17	117:37
Laški bankovci	95:40	95:60
Rubli	252:75	253:60
Dolarji	4:84	5:—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806:2. Srednji zračni tlak 736:0 mm

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23. 9. zv.	734:2	49	sl. jvzhod	dež	
24. 7. zj.	731:5	35	sl. svzh.	oblačno	
2. 2. pup.	730:9	90	sl. jug	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura: 5:6° normale: 5:0°. — Padavina 0:3 mm.

Zahvala.

Podpisano lastništvo tvornice se čuti dolžno izreči najtoplejšo zahvalo prostovoljnim gasilnim društvom iz Ljubljane, Most, Ržovika in Štepanje vasi ter gasilcem vevške papirnice za hitro in trudoljubno pomoč pri požaru, nastalem v torek v tvornici. Takisto izreka najsrčnejšo zahvalo c. in kr. sanitetnemu moštvu za neustrašno in požrtvovalno pomoč pri gašenju. 943

C. kr. priv. tvornica za barvila in strojiva na Fužinah Fidelis Terpinza nasl.

Proti kataru

sapnih organov, kašlju, nahodu, hripavosti in vratnih boleznih zdravnik opozarja na

MATTONI-JEVO GIESSHÜBLER

naravno alkalično kiselico

ki se rabi uspešno sama ali z gorkim mlekom pomešana.

Ima miloraztopljivi, osvežujoči in pomirjujoči učinek, posebno pospešuje razslajenje ter je v takih slučajih poznata kot jako dobro zdravilo. 3891—4

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondi: 29,217.694-46 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 78,324.623-17 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko. narodno upravo.
Vsa pojanila daje:
**Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodarskih ulicah šte. 12.**

Odlično sposobna **tvornica za emajlno posodo**
išče solventnega **zastopnika**
za Kranjsko, če mogoče zmožnega nemškega jezika, ki bi lahko prevzel obnovo tvorniške zalogo ali pa specialno trgovino, ki bi se otvorila.
Dopisi pod „H. K.“ upravnistvu „Slov. Naroda“. 933-2

Letovišče „Laverca“.

Znano gostilno na Laverci sem prevzela vdano podpisana in jo
25. t. m. zopet otvorim.
Točila bom samo različnih vrst fina **prirodna vina** Lenčeto
vinske trgovine in pa **dobro sveže pivo.**
Za okusno mrzlo kuhinjo in pri pravočasnem naročilu tudi za
gorka jedila, bom vedno skrbela.
Za obilni obisk se toplo priporoča z velespoštovanjem
gospa **Antonija Hink**
gostilničarka.
904-4

Redka prilika.

Proda se ponudbenim putem v zapuščino po rajnem Josipu Hrovatu mlajšem iz Žužemberka št. 7, (A 10/5), spadajoče **posestvo** vložek št. 11, katastrske občine Žužemberk z dotičnimi pritliklinami in premečinami vred. K posestvu spada razen zemljišnih parcel tudi hiša št. 7 v Žužemberku z vsem gospodarskim poslopjem, klavnico, mesnico, lepimi kletmi in drugimi prostori vred, vse v najboljšem stanju. — V tej hiši se izvršuje že mnogo let mesarska in gostilničarska obrt. Hiša stoji v trgu na prostoru, za izvrševanje omenjenih obrti, jako pripravnem, na kar se posebno opozarja.
Ponudbena cena je 16.000 K. — Ponudbo sprejme ali odkloni c. kr. okr. sodišče v Žužemberku brez navedbe vzroka.
Ponudbe z 10%, ponudbene cene se morajo vložiti

do vštete dne 4. aprila 1905
pri podpisnem, ki pove tudi dražbene pogoje in vse podrobnosti.

Ivan Gregorčič

c. kr. notar kot sodni poverjenik.

939-2

Slaščičarna
J. GOTTHARD, Ljubljana
na Starem trgu št. 6.
— Za Veliko noč! —
Izborne pince in potice, najfinejše torte in pecivo.
!! Veliko novosti !!
Krasne bonboniere in atrape.
Najnižje cene! Najnižje cene!
Prekupovalce opozarjam posebno na svoje pince, ki so izdelane izborno.
Dajem znaten popust! 931-1

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri **c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani** so po prošnji solastnice Marije Anžič roj. Likovič iz Snejbrja št. 16 na **drobno po parcelah na prodaj**

po javni dražbi

v kat. občinah Zadobrava, Šmartno ob Savi, Kašelj, Št. Petrsko in Karlovskega predmestja in tuk. sodnem okraju, Volavlj v sodnem okraju Litija in Dragomelj v sodnem okraju Kamnik, ležeče nepremičnine, obstoječe iz bišo v Snejbrju št. 16, njiv, gozdov, travnikov in pašnikov.

Dražba se bo vršila **dne 27., 28., 29. in event. 30. marca 1905**, začeti vsakokrat ob 8. uri zjutraj v Snejbrju št. 16 na posameznih parcelah.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njih zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je plačati pri sodišču.
Dražbene pogoje in osobito izključne cene za vsako posamezno parcelo je mogoče vpogledati pri tukajšnjem sodišču soba št. 33.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,

dne 18. marca 1905.

907-2

Restavracija Rasberger

Sv. Petra nasip št. 97. Ljubljana poleg jubilejnega mosta.

Cenjenim svojim gostom in dragemu slavnemu občinstvu najljubše
naznanjam, da pričnem

jutri v soboto, dne 25. t. m.

točiti poleg puntigamskega marčnega piva tudi puntigamsko

948-1

ala bavarsko pivo

iz sode in v originalnih steklenicah, in sicer iz sode v soboto in nedeljo kakor tudi nadalje vsako nedeljo in praznik čez ves dan, ob delavnikih ob 10. uri dopoldne in od 6. ure zvečer nadalje do polnoči. Pivo v steklenicah se prodaja ves dan, ob vsakem času.

Izborna mrzla in gorka kuhinja.

V zabavo igra najfinejši, pneumatično-električni

Piano Orchestron „Puck“.

Ta nova posebnost začara vsakega poslušalca in presega vse dosedanje godbene avtomate. Iz najfinejšega „Piano“ preide igrajoči komad v mogočni „Forte“, in nanečira sam, kakor bi pred dobrim harmonijem sedel največji umetnik. Komade igra, kakor je iste zložil skladatelj. Naj nikdo ne zamudi si ogledati te posebnosti.

Z odličnim spoštovanjem

restavrater.

AVGUST REPIC

sodar 13
Ljubljana, Kolesarske ulice 16
(v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.
Prodaja stare vinske sode.

J. S. Benedikt

v Ljubljani, Prešernove ulice
v poslopu „Mestne
hranilnice“.

Največja zaloga
klobukov
najnovejše fačone.
Nizke cene.
Prodaja na drobno in debelo.
Ceniki brezplačno.

Odlikovan
z **zlato medaljo**
na razstavi v Parizu
1. 1904.

Dragotin Puc

tapetnik in preprogar
Dunajska cesta št. 13
izvršuje vsa tapetniška dela ter ima
v zalogi vse v to stroko spadajoče
predmete lastnega izdelka.
Vodja ljubljanske podružnice pohištva prve kranjske mizarke
zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano.

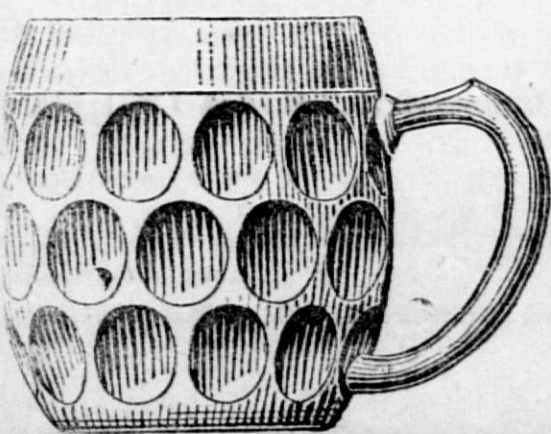
**Pekarija
slačičarna
in
kavarna**

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.
= Filijalke: =
Glavni trg 6
Sv. Petra cesta 26

Avg. Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13
Gostilniška in kavarnarska
namizna nosoda
po najnižjih cenah.

Štev. 10468.

950-1

Razglas.

Zaradi vršečih se poprav mostu čez Gruberjev kadal na Poljanski cesti bode promet za vozove od dne 27. t. m. do 30. t. m. zaprt.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 24. marca 1905.

Oklic.

Podpisano županstvo naznanja, da je c. kr. deželna vlada v Ljubljani z odlokom od 21. maja 1904, št. 9779 dovolila preložitev tukajšnjega živinskega sejma, ki se je vršil vsako leto dne 10. aprila

na dan 10. junija vsacega leta.

Ako bi bila na ta dan nedelja ali praznik, se bo vršil semenj dan pozneje.

Mestno županstvo v Ložu
dne 19. marca 1905.

927-1

2 koncerta v Švicariji bode **2**
jutri v soboto, dne 25. marca t. l.
na čast vsem Maricam

zajtrkovalni koncert

Društvene godbe.

Začetek ob polu 10. uri dop. Ustopnina 20 vin. Otroci prosti.

V nedeljo, dne 26. marca 1905

popoldanski koncert

Društvene godbe.

Začetek ob polu 4. uri pop. Ustopnina 30 vin. Otroci prosti.
Za dobro jed in pijačo je najbolje preskrbljeno.

K mnogobrojnem obisku uljudno vabi z vsem spoštovanjem

J. Kenda, restavrater.

960

Slavnemu občinstvu naznanja, da sva prevzela za Kranjsko in Stajersko **glavno zastopstvo** za najnovejše patentirane
acetylene aparate
akcijske družbe „Matraj in Prometheus“
Družba ima postavljenih več kakor 10.000 aparatov in je odlikovana s 6 zlatimi svetinjami.
Aparati so brez vsakršne nevarnosti ter se dobijo obsežni za 4 do 5000 luči. — Proračuni se pošljejo na zahtevanje brezplačno ali pa pride zastopnik osebno na dom.
Tu se dobe tudi najnovejši gramofoni in plašče.
Zastopnika: 902-2
Jožef Arko **Anton Ivanc**
v Ribnici. v Ljubljani, na Žabjaku št. 12.

Zaloga koles in motorjev

iz znane tovarne **J. Puch v Gradcu.**
Z dveletnim jamstvom. 4867

FRANC ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani

Prešernove ulice, nasproti franč. samostana

Filialka: Mestni trg, nasproti rotovža.

Drugi vrst kolesa od K 120 — dalje.

Z enoletnim jamstvom.

Velika zaloga šivalnih strojev.

Cenovniki zastoj in poštne preste.

za velikonočne

praznike se dobe po najnižjih cenah
moške, deške in otroške obleke kakor
tudi najfinejša damska konfekcija v naj-
večji izbiri od najpreprostejše do najfi-
nejše izvršitve

v angleškem skladišču oblek

O. Bernatovič

Mestni trg št. 5, Ljubljana Mestni trg št. 5.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m. ponoči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine v. v. Heb, Francove v. v. Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m. dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See Inomost, Bregenc, Curih, Zeneva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m. popoldne obojni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine v. v. Heb, Francove v. v. Prago (direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Obojni vlaki. Ob 7. uri 17 m. zjutraj v Novo mesto, Kočevje, ob 1 uri 5 m. pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m. zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 28 m. zjutraj obojni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.). — Ob 7. uri 12 m. zjutraj obojni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m. dopoldne obojni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago (direktni voz I. in II. razreda), Francove v. v. Karlove v. v. Heb, Marijine v. v. Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Zeneva, Curih, Bregenc Inomost, Zell am jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m. popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakovoga, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 44 m. zvečer obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Smohorja, Celovca, Pontabla, čez Selthal iz Inomosta, Solnograda čez Klein-Reifling, iz Steyra, Lince, Budejovice, Plzena, Mar. varov, Heba, Francovih varov, Prage in Lipskega. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Obojni vlaki: Ob 8. uri 44 m. zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m. popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 36 m. zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m. zvečer. — Ob 10. uri 45 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 8. uri 49 m. zjutraj, ob 10. uri 59 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. Ob 9. uri 55 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — Čas prihoda in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

Josip Reich

« parna »

barvarija in kemična spiralnica ter likanje sukna

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Postrežba točna.

Cene nizke.

Važno! Za Važno!

gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetje, korenine itd. tud po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, kirurški obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solij za kopel.

Oblastv. konces. oddaja strupov.

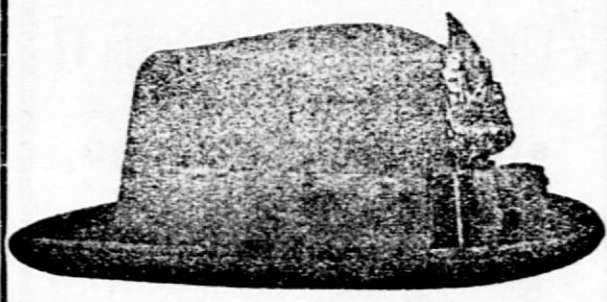
Za živinorejce posebno priporočljivo: grenka sol, dvojni sol, solter, encjan, kolmož, krmlino apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

« Drogerija »

Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. itd.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11.

Zadnje novosti vsakovrstnih

klobukov

cilindrov itd., iz prvih avstrijskih, angleških, italijanskih tovarn.

Solidno blago, nizke cene.

Odlikovan z zlato kolajno in častno diploma v Parizu 1904.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, iopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših uzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Jv. Seunig

trgovec z usnjem

na drobno in debelo

v Ljubljani, Stari trg št. 7

priporoča

olje zoper prah

dosedaj najboljšo, prosto bencina, smole, petroleja ter kislin brez konkurence, brez vsacega duha

po najnižji ceni: 1 kg. 50 h. več a 70 h. pri nakupu večje množine še ceneje.

Novo! Patentirano Novo!

nepremočljivo mazilo

za počrnenje rujavih čevljev, usnja itd.

Somatose

MESNA BELJAKOVINA Z ŽELEZNATO VSEBINO.

Najodličnejše, tek zbujačoče in živce oživljavačoče krepljeno sredstvo za bledične.

Železnata Somatose je organsko spojena Somatose z 2% železa.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

702-1

Zahtevajte samo

SELLE & KARY-jev

Najboljše

FREDIN

čistilno sredstvo

za vsako boljše obnovo.

Rumeno in črno.

Posebno priporočljivo za čevlje iz boxcalfs, os-carla, chevreaux in lakovega usnja.

Dunaj XII./1.

Kako se ubranimo

pljučnih bolezni?

Za provzročitelje pljučnih bolezni so spoznali tuberkulske bacile, ki jih nahajamo povsod, kjer je kaj jetičnih bolnikov, v zraku in v cestnem prahu, in ki jim ne moremo zapreti vrat. Vkljub temu, da skoro vsak človek vdihava s cestnim prahom to bacile, ne obole vsi ljudje, ker na srečo človeški organizem ob normalnih razmerah bolezenske kali, ki se vrinejo v truplo, uniči z uspešnimi snovi, obseženimi v bronhijalnih (pljučnih) žlezah. Samo kjer te žleze oslabe, se zasnuje bolezen in čim so znameniti strokovnjaki to spoznali, so vedeli takoj, da je treba z jačanjem bronhijalnih žlez zavezati bolezenskim kalem pot. Zato zapisujejo v novejšem času bolnim na pljučih

449 4

dr. Hoffmanna Glandulén,

ki obsega uspešno iz bronhijalnih žlez zdravih živali pripravljeno snov in tako z umetnim dovajanjem bolezenske kali uničujočih snovi podpira prirodno zdravilno moč telesa. Zdravniki, ki svojim bolnikom zapisujejo Glandulén, so opazili na njih, da se jim množi slast do jedi, loteva se jih boljše volja, telesne moči se večajo, naraste pa tudi teža, kašelj poenjuje, izmekči se razpuščajo, ponočno potenje izginja, izkratka: zdravje se obrača na boljše. Priporočamo torej, da ne pozabite poizkusiti Glandulénovih tablet.

Glandulén izdeluje kem. tovarna dr. Hoffmanna nasl. v Meerane na Saškem in se dobiva po zdravniškem nakazilu po lekarnah in v zalogi B. Fragnerja lekarnik e. in kr. dvorni dobavitelj v Pragi, 203-III, v steklenicah za 100 tablet po K 5.50; 60 tablet po K 3.-. Natančne brošure o zdravilni metodi s poročili zdravnikov in ozdravljenih bolnikov razpošilja tovarna na zahtevo gratis in franko.

Hamburg- Amerika

Iz Ljubljane

v New-York

z dobro, presto hrano.

Odhod iz Ljubljane vsak ponedeljek, torek in četrtek v tednu. 11-12

Zastopnik:

FR. SEUNIG, Ljubljana

31 Dunajska cesta 31

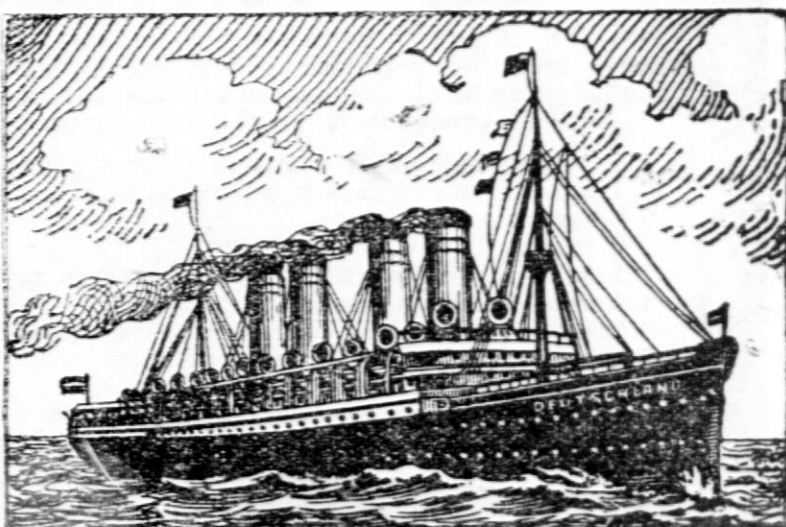
zraven štrango

Iskustvena, sigurna vožnja z brzoparniki

samo 6 dni samo

Pojasnila

se dajo povečkrat brezplačno.

Za razsvetljevanje

vil, gradov, hotelov, tvornic, kavarn itd., povsod kjer ni plinarne ali električne centrale je najbolj pripraven in od strokovnih avtoritet priznan

aparat za zračni plin

„Sirius“.

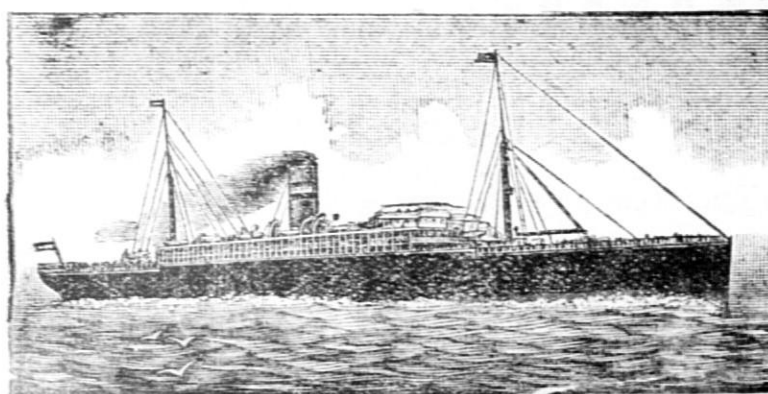
Obrat absolutno brez nevarnosti. Eksplozija izključena. Najcenejši obratni stroški. Postavi se brez koncesije v vsak prostor. Na stotine referenc.

565-12

Cenovniki gratis.

F. BOTHE & Cie., Dunaj IV., Schäffergasse št. 13a.

Samo 6 dni!

Boulogne-

New York

najhitrejša vožnja

Nizozemsko-ameriške črte

Bazel-Pariz-Boulogne-Amerika

Vozne liste preskripi in daje brezplačno pojasnila.

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Edvard Kristan

v Ljubljani

Kolodvorske ulice 41

na dvorišču v vili med prvo in drugo hišo na desno

Ernest Hammerschmidta nasledniki

MADILE, WUTSCHER & Ko.

trgovina železnin in kovin

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.

Velika zaloga

poljedelskih strojev in orodja.

„ANDROPOGON“

(Iznajdljiv P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljšo, vsa pričakovanja prekašajoče sredstvo za rast las, katero nikakor nevarstvo, ampak skozi leta z nenavadnimi vspehi izkušena in zjamčena neškodljiva tekočina, in zabrani izpadanje las in odstrani prah-haje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 K.

Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežela.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu

Váso Petričič-u.

V zalogi imata tudi gg. U. pl. Trnovec, A. Kanc, E. Sark v Ljubljani in g. A. Rant v Kranju.

Dobiva se tudi v Novem mestu v lekarni pri „Angelju“.

Preprodajalci popust. 16-6

Pozor! Radi preselitve Pozor!

prodajam svojo veliko zalogo

klobukov

čepic, moškega perila in kravat

po znatno znižanih cenah.

Z velespoštovanjem

G. ČADEŽ

v Ljubljani, na Starem trgu šte. 4.

93-1

Krojaškega pomočnika
prejme takoj v trajno delo
Franjo Škrbec v Ložu.
Gostilniška koncesija
se odda v zakup.

Ponudbe pod L. M., poste restante
Ljubljana. 923-2

8 dni na poizkušnjo

pošljem vsakomur svojo pristno

nikljasto

Roskopf-remontoarko

na sidro.

Te ure imajo močno Roskopf-
kolesje na sidro in močno nik-
ljasto okrovje. Cena z verižico
in tokom vred **gld. 2.30**,
2 kom. staneta le **gld. 4.50**.
Triletni pisarni jamstveni list
priložim vsaki uri. 365-8
Razpošilja le proti povzetju

Josip Spiering
Dunaj 1., Postgasse št. 2.-62.

„Romulus“

napolnjen dežnik
s pristnim v blago vtkanim napisom
„Romulus“. 3664-12

„Remus“

dežnik iz čiste svile, popolnoma
neotežene. Pristen samo z napisom
„Remus“, vtkanim v blago.

Ceno, elegantno, lahko, nepremoč-
ljivo. Se ne trga po gubah.

V Ljubljani jih prodaja samo Josip
Vidmar, izdelovalec dežnikov, Stari
trg.

Tamkaj tudi preoblačijo dežnike z bla-
gom „Romulus“ in „Remus“.

Od leta 1868. se

Bergerjevo medicinsko
kotranovo milo

ki ga priporočajo odlični zdravniki, skoro v vseh
evropskih državah s odličnim uspehom uporabljajo proti
vsake vrste izpuščajem

proti kroničnim lišajem in paraz. izpuščajem, dalje
proti rdečici na nosu, ozeblinam, potenju nog, luskam
na glavi in v bradi. **Bergerjevo kotranovo milo** ima v
sebi 40 odstotkov **lesnega kotrana** in se razlikuje bi-
stveno od vseh drugih kotranovih mil, ki se nahajajo v
trgovini.

Pri **potnih boleznih** rabite jako uspešno

Bergerjevo kotranovo žvepleno milo.

Kot **blaže kotranovo milo** za odpravljanje vse

nesnaga s polti,

proti **izpuščajem** na polti in glavi pri otrocih, kakor
tudi kot **neškodljivo kosmetično milo** za **senčnice**
in **kopanje** za **vsakdanjo rabo** starih

Bergerjevo glicerinsko-kotranovo milo,

v katerem je 35 odst. glicerina in ki je parfumovano.

Kot odlično sredstvo za glavo se rabi dalje z izvrstnim
uspehom

Bergerjevo beraksovo milo

ki se proti **gripi, ogroženju, pegam mo-**
zolja in drugim **neprilikam, koze.**

Cena komadu vsake vrste z
navodilom o uporabi 70 v.

Zabijajte po lekarnah in zadevnih tr-
govinah takojno **Bergerjevo kotranovo**
milo in pazite na poleg stojajo varstveno

ramko in na poleg stojajo

firmo podpis **G. Hell & Co.**

na vsaki etiketi. Odlikovan s
ravnostno diplomom na Dunaju 1883

in z **zlatoto svetinjo** na svetovni razstavi v
Parizu 1900.

Vsa druga medio, in higien. mila znamke **Berger** so
našteta v navodilu, ki se prilega vsakemu milu.

Naprodaj v vseh lekarnah in zadevnih trgovinah.

Na debelo:

G. Hell & Comp., Dunaj, I., Biberstrasse 8.

V Ljubljani se dobiva v lekarnah:

Milan Leustek, M. Mardetschli-

ger, J. Mayr, G. Piecoli, U. pl.

Trnkoczy in v vseh drugih lekarnah na
Kranjskem. 861-2

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov

K. Košak

zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice 5

priporoča slav. občinstvu svojo

veliko zalogo

zlatnine in srebrnine,

briljantov in diamantov

in drugih v njegovo stroko

142 spadaj. ohi stvari 13

po najnižjih cenah.

BRÁZAY

Po igri

si vdrgnite telo z
Brázay Fran-
covim žganjem
če si hočete ohrani-
ti kite voljne, mišice močne, kožo pa svežo. Drgnjenje z **Brázay Francovim**
žganjem truplo osveži in odstrani izmučenost. Pri kupovanju pazite na ime
Brázay, ki le samo jamči za pristnost in učinek Francovega žganja.

Naprodaj povsod. 496-1

Nujno svarilo.

Častito občinstvo v njega lastnem interesu opozarjamo, da se
delajo poizkusi rastlinske mast pod različnimi men in znanjimi po-
veličevati in spravljati na trg.

Pred nakupom takih malovrednih ponaredb nujno svarimo, zaka-
le po našem, v vseh državah patentovanem načinu napravljeni

KUNEROL

je dokazano prva in najboljša
rastlinska mast, ki je kot najčistiša jedilna mast
priznana od avtoritet. 2538-26

Popolno nadomestilo za surovo
maslo, svinjsko mast, maslo itd.

Zabtečajte „Kunerol“ v vsaki boljši prodajalnici
jestvin. V kraje, kjer se „Kunerol“ še ne dobiva,
pošljamo poskusne pošne skatle po okoli 5 kg
brutto po 6 K 50 h za skatlo, franko na vsako
avstro-ogrsko pošto proti povzetju. Za razpeče-
valce po železnici v zavrtkih po 1/4 ali 1 kg,
zahojih pa od 10 kg naprej.

Za grosiste prednostne cene!
Brošure in zdravniška izpričevala zastoj.

Prva in najstarejša tovarna za rastlinsko mast
v monarhiji
Emanuel Khuner & sin
Dunaj XIV/2. Etablišana 1880.

Dr. IVAN ORAŽEN
zdravnik v Ljubljani

daje na znanje, da je **otvoril**
na Turjaškem trgu št. 4 v I. nadstr.
svoj lastni

ortopedično-zdravilni zavod

v katerem se bode zdravilo: raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, ne-
enake rame, skrivljene, ploske in čokaste noge, neenaka ledja itd.

Telovadili bodo tudi zdravi otroci, da se pri njih zabranijo taka
pohabljenja. (Proste vaje in vaje na aparatih.) 334-10

Masaža za odrasle.

Vse to se bo izvrševalo pod **osebnim nadzorstvom dr. Oražna**, ki daje pojasnila
ob svojih ordinacijskih urah od 9-10. dopoldne in od 2-3. popoldne

v Wolfovih ulicah št. 12, I. nadstr.

Dobra kuharica

je izšla **spisala Minka Vasičeva** je izšla

v založništvu **Lavoslava Schwentnerja** v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Hiša

2nadstropna, v sredi mesta, s pod-
strešjem, v dobrem stanu na najboljšem
prostoru, v kateri se nahajajo lepi pro-
stori za vsako trgovino, se zaradi pre-
selitve takoj **proda**. — Ponudbe pod
„Nanos št. 51“ na upravištvu „Slov.
Naroda.“ 614-9

Žalne klobuke

v bogati izbiri od najcenejših do
najfinejših vrst priporoča 13
salon modnih klobukov
Benedikt, Ljubljana.

Naznanilo.

Podpisana tvornica vljudno javlja
slav. občinstvu, da si je pridobila iz-
vrstne ubiralce in prevzemlje od danes
naprej ubiranje klavirjev za honorar
po 2 kroni.

Popravila najcenejše ob naj-
solidnejši izvršitvi. 767-3

I. kranj. odlikovana tvornica
klavirjev v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 11.

„Käthe“ voda za prsi.

Najlepši kras za ženske so lepe prsi.

Senzacionalno sredstvo za
dosego prekrasnih prsi in
edino po svojem presenetlj-
vem učinku. „Käthe“ voda
za prsi se rabi le na zu-
naj, je toraj primerna za vsa-
kršno konstitucijo ter je do-
cela vegetabilna in zajamčeno
neškodljiva. Steklenica
stane 4 gld., poskusna
steklenica pa 2 gl. 50 kr.
z navodilom o uporabi vred. — Razpošilja
diskretno in pod povzetjem 63-12

Pred ničvrednimi posnemki svarimo; pristno
samo v glavni zalogi:
gospa KÄTHE MENZEL
Dunaj, 18. okr., Schulg. št. 3., I. vr. 39.

Velikanska pesa
(quedlinburška)

kraški in ameriški grah, ru-
ski lan, vse vrste detelje, po-
sebnost za čebelno pašo, „Phace-
lia“ in „Esparsetta“; vse
vrste travnih semen za napravo
ali izboljšanje senožeti, kakor tudi
vse vrste **zelenjadi**, zajamčeno
kaljive pri 543-6

Peter Lassniku

Marijin trg v Ljubljani.

Kavarna „Ilirija“

ob praznikih, sobotah
in nedeljah
vso noč odprta.
Frie Novak
kavarnar 73-14
Kolodvorske ulice št. 22.

Obsega na 576 straneh več nego 1300 receptov
za pripravljanje zajokusnejših jedi domače in tuje kuhe,
ima 8 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v
platno vezane.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjakega
stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega
jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih ku-
harskih knjigah nenavadne opreme, in končno varčna
osposodnja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego
znane nemške kuharske knjige. 60-12

**Lepi moški
in ženski klobuki**
fino perilo, kravate, kakor tudi vsi v
modno trgovino spadajoči predmeti
se dobe pri
J. S. Benediktu
Prešernove ulice 3.

Pravkar izšlo:
Janez Trdina.
Verske baje, stare in nove.
Bajke in povesti o Gorjancih.
Zbranih spisov knjiga 2. 23-33
Ko je bil začel Trdina v 1. letniku
„Ljubljanskega Zvona“ 1. 1881, priob-
čevati svoje bajke in povesti, je ostrmel
slovenski svet nad bogato zakladnico
domišljije naroda, bivajočega ob do-
lenjskih Gorjancih, začudil pa se je
tudi nad obliko, v kakršni jih je pi-
satelj podajal. Snov, slog, jezik, vse
je bilo pristno narodno. Nabirajoč
narodno blago in priobčujoč ga šir-
šemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam.
Trdinove spise priporočamo z
mirno vestjo kot najlepši književni
dar, in sicer:
„Bahovi huzarji in Iliri“
broš. 3 K, s poštnino 3 K 20 v.
eleg. vez. 4 K 50 h, s poštnino 4 K 70 h.
**Verske bajke in Bajke in
povesti o Gorjancih. I.**
broš. 2 K, s poštnino 2 K 10 h,
eleg. vez. 3 K 20 h, s poštnino 3 K 40 h.
Dobiva se v založništvu
Lav. Schwentnerja
v Ljubljani
Prešernove ulice 3.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS
Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 145-13
Največja zaloga
pohištva
za spalne in jedilne sobe,
salone in gospodarske sobe,
Preproge, zastorji,
modroci na vzmeti,
žimnati modroci,
otroški vozički itd.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.
Ustanovljena 1847.

**Ohranitev zdravega
ŽELODCA**
tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v urav-
navi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega za-
prtja. Preizkušeno, iz izbranih najboljših in uspeš-
nih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbu-
jajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko od-
vajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani
znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehl-
jenja in sopnega zaprtja, n. pr. gorčice, na-
penjanje, nezmerne tvorive kislin ter krče je
dr. Rose balsam za želodce iz lekarn B.
FRAGNERJA v PRAGI.
SVARILO!
Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko.
Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,
e. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudova ulice 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Proti vpošiljavi K 256 se pošlje ve-
lika steklenica in za K 150 mala ste-
klenica na vse postaje avstro-ogerske
monarhije poštine prosto.
Zaloge v lekarnah Avstro-Ogerske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih:
G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mar-
b-detschlager, J. Mayr. 2678-14

BRZOJAVKA!
ANTON SCHUSTER, Ljubljana
Špitalske ulice št. 7
priporoča
novosti
konfekcije za dame in deklice,
bluz in deških oblek, modnega
blaga za dame in gospode; voile,
satin, levantin, preproge, naj-
boljše platno, chiffon, perilo in
kravate za gospode.
Solidno blago! Nizke cene!
Vzorci na zahtevanje pošlino prosto.

Stanje vlog:
K 6,485.282 17
Rez. zaklad:
K 98.238 41
**Kmetska
posojilnica**
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni hiši
na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za vložnike. 18-12
Posojila po 5% in po 5 1/4 %
Odplačilo dolga se lahko vrši na 27 in 35 let
ali pa v krajšem času po dogovoru.
URADNE URE: razun nedelj in praznikov vsak dan od
8.-12. ure dopoldne in od 3.-4. ure popoldne.
Telefon št. 185. Poštnega hranilničnega urada št. 828.408.

V soboto, dne 4. marca
se prične zaradi popolne
opustitve trgovine
prostovoljna prodaja.
Ker blago hitro pohaja,
ne razpošiljamo vzorcev,
ogleda si pa lahko vsakdo.
Prodaja se: najnovejše blago za damske spomladanske obleke, svilnato blago za bluze, paletoti, plašči (Brunnenmäntel), okoli 200 izgotov-
ljenih svilnatih bluz od gld. 3-50 višje, fini franc. batisti in pralni zefiri od 16 kr. višje, posteljna pregrinjala in garniture, plišaste preproge
od gld. 1-65 višje ter žensko in moško perilo.
Mestni trg št. 25. Anton Primožič, Ljubljana. Mestni trg št. 25.

Zahtevajte pri nakupu
Schicht-ovo štedilno milo
z znamko „jelen“.
Uno je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.
Kdor hoče dobiti zares **jamčeno pristno**, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime
„SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.
Dobiva se povsod!
Ustje (Češko) **Juri Schicht** **Ustje (Češko)**
največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.
Lastnina in tisk „Národní tiskárny“.

